

Deset let

Židovské muzeum v Praze 1994–2004

Deset let

Židovské muzeum v Praze 1994–2004

Deset let

Židovské muzeum v Praze oslaví v srpnu 2006 sto let své existence. Až budou historici při této příležitosti nahlížet do jeho minulosti, jistě nepřehlédnou, že osudy pražského židovského muzea do značné míry zosobňují moderní dějiny českých a moravských Židů.

Založení muzea v roce 1906 jako by až symbolicky vyjadřovalo proměnu, k níž došlo v židovské společnosti od konce 18. století. Židovské náboženské tradice a zvyky nadále zůstávaly autentickým výrazem víry předávané po tisíciletí z generace na generaci, ale ve věku občanské rovnosti a sílící asimilace se staly i předmětem sekulárního vědeckého a sběratelského zájmu. Židovské muzeum v Praze, které vzniklo jako třetí velká instituce svého druhu v Evropě, tak v době svého vzniku a po celou první republiku vyjadřovalo přerod, kterým prošlo české a moravské židovstvo na své cestě od vyloučení k rovnoprávnému občanství, od odmítavého zavržení k postupnému poznávání.

Německá okupace Čech a Moravy přinesla persekuci židovského obyvatelstva, která neměla v historii obdoby. Tehdy se v hrůzné dějinné ojedinelosti propojil i osud pronásledovaných s osudem muzea. Nacisty kontrolovaný svaz předmětů z likvidovaných českých a moravských židovských obcí do Židovského muzea se stal předstupněm ke shromažďování lidí. Nejprve dostaly čísla věci a poté ti, kterým věci patřily. Sbírký muzea se během válečných let mnohonásobně zvětšily, ale došlo k tomu na pozadí mučednické smrti téměř 80 000 českých a moravských Židů. Židovské muzeum v Praze se jako celek navždy stalo jejich památníkem.

Předměty shromážděné v pražském židovském muzeu přitom byly umlčeny podvakrát. Poprvé, když je nacisté vyrvali těm, jimž po staletí patřily. Podruhé se tak stalo kvůli komunistické moci, která je během své více než čtyřicetileté vlády nedovolila vystavit v židovském duchovním a dějinném kontextu. V komunisty násilně převzatém, postátněném židovském muzeu se v plné síle projevilo poručníkování a omezování, charakteristické pro vztah komunistického režimu ke všemu židovskému. Muzeum se ocitlo v područí systému, který se netajil neúctou k židovskému kulturnímu dědictví, a ani čestnost a profesionalita mnoha muzejních pracovníků nemohla zabránit úpadku muzea a nenahraditelným ztrátám. Vzácné židovské dědictví bylo ohroženo ve své podstatě.

Situace se změnila až po pádu komunistického režimu. Sbírkby byly navraceny Federaci židovských obcí, historické synagogy a Starý židovský hřbitov Židovské obci v Praze a 1. října 1994 – po 54 letech – se Židovské muzeum v Praze vrátilo ke svému původnímu názvu. Nyní dovršilo první desetiletí své činnosti v novém uspořádání jako zájmové sdružení právnických osob.

Bylo to deset převratných let, které vydaly za desítky let předchozích. Celkovou opravou a rekonstrukcí pěti historických budov v bývalém pražském Židovském Městě, především synagog, a zřízením nových stálých expozic v těchto místech muzeum vytvořilo historicky pravdivý, poutavý obraz židovské minulosti v Čechách a na Moravě od 10. století. Vzniklo Vzdělávací a kulturní centrum muzea s bohatou nabídkou osvětových a uměleckých programů. Byly vybudovány nové depozitáře a instalován moderní zabezpečovací systém. Opravou a rekonstrukcí dvou budov bývalé nemocnice Židovské muzeum v Praze poprvé ve své historii získalo zázemí, jež nabídlo optimální prostředí pro vědeckou činnost, uložení knižního fondu, restaurování a odborné zhodnocení sbírkových předmětů. Návštěvníci našli v novém muzejním centru poradenskou službu, přístup k internetu, galerii a kavárnu. Z bývalé smíchovské synagogy vznikl židovský archiv a další depozitář. Byly zrestaurovány stovky náhrobků na věhlasném Starém židovském hřbitově i dalším historickým pohřebišti v Praze na Žižkově. Muzeum vydalo desítky publikací a uskutečnilo množství odborných a veřejných akcí. Získalo si úctu doma i v zahraničí, stalo se jak důstojným památkem obětí šoa, tak věčnou připomínkou krásy a velikosti židovské kultury.

Dík za to patří všem, kteří k rozvoji muzea v uplynulém desetiletí přispěli. Federaci židovských obcí a Židovské obci v Praze, ale i českému státu, zastoupenému prostřednictvím Ministerstva kultury ve správní a dozorčí radě muzea. Za zdar své činnosti muzeum vděčí i četným sponzorům, především ze Spojených států.

Poděkování si však především zaslouží pracovníci Židovského muzea v Praze, ať již v něm zastávali či zastávají jakoukoli funkci. Náleží jim za jejich profesionální a lidsky citlivý přístup k jedinečným židovským památkám – svědkům velikosti i tragičnosti židovských dějin v Čechách a na Moravě. Zaslouží si ho za zdar

činnosti instituce, která je setrvale nejnavštěvovanějším muzeem v České republice.

Přítomnost těchto lidí, pochopení a podpora muzeu ze strany Federace židovských obcí v České republice, Židovské obce v Praze i Ministerstva kultury České republiky jsou mi zárukou, že další desetiletí této instituce mohou být stejně úspěšná jako deset let, které jsme právě završili.

PhDr. Leo Pavlát
Ředitel Židovského muzea v Praze

1994

Synagogální klíč. Ocel, Praha (?),
konec 19. století.

Židovské muzeum v Praze vzniklo 1. října 1994 jako sdružení právnických osob. Sbírkové předměty a knihovní fond bývalého Státního židovského muzea byly 30. září 1994 vráceny Federaci židovských obcí, která je vložila do nového sdružení. Židovská obec v Praze přenechala nájemní smlouvou novému muzeu do užívání navrácené budovy (včetně synagog, ve kterých jsou umístěny expozice muzea) a zvláštní smlouvou bylo upraveno užívání Starého židovského hřbitova jako součást komplexu muzeálních expozic. Židovské muzeum tak začalo spravovat Starý židovský hřbitov z 15. století, Pinkasovu synagogu ze 16. století, Obřadní síň z počátku 20. století, Klausovu synagogu původně ze 17. století, Maiselovu synagogu ze 16. století, Španělskou synagogu z 19. století, administrativní budovu v Jáchymově ulici a mimopražskou synagogu z 19. století užívanou jako depozitář.

Nejvyšším orgánem Židovského muzea v Praze se stala správní rada, která má pět členů: dva jmenuje Federace židovských obcí v ČR, dva Židovská obec v Praze a jednoho Ministerstvo kultury ČR. V dozorčí radě jsou uvedené instituce zastoupeny jedním členem.

Ve sbírkách Židovského muzea se nacházelo na 35 000 uměleckých předmětů (synagogální textilie od konce 16. století, stříbrné kultové předměty, sklo, obrazy, předměty dokumentující židovské zvyky a tradice a památky z období okupace, zejména kresby z koncentračního tábora Terezín) a 100 000 knih včetně vzácných rukopisů a tisků.

Židovské muzeum v Praze hned po svém vzniku přistoupilo k opravám a rekonstrukcím nejvíce ohrožených architektonických památek, k vytvoření projektu na optimální uložení sbírek (depozitář textilu a stříbra), inventarizaci sbírkových fondů a restaurování náhrobků. Ještě v říjnu byla zahájena oprava a rekonstrukce Maiselovy synagogy.

Bývalá administrativní budova Židovského muzea v Praze v Jáchymově ulici má pohnutou historii. V roce 1920 zde byla otevřena židovská obecná škola, při jejímž založení stál i Max Brod a Franz Kafka.

V červnu 1942 byla škola uzavřena a své sídlo zde našlo nově vzniklé Ústřední židovské muzeum. V době existence Ústředního židovského muzea sloužily prostory budovy také jako sklad došlých zásilek synagogálních předmětů z nacisty zrušených židovských obcí. Od skončení druhé světové války do roku 2001 budova sloužila jako sídlo správy muzea.

Předseda Židovské obce v Praze Zeno Dostál, vrchní zemský a pražský rabín Efraim Karol Sidon, ředitel Židovského muzea v Praze Leo Pavlát a prezident ČR Václav Havel při setkání u příležitosti slavnostního zahájení činnosti Židovského muzea v Praze.

Slavnostní zahájení činnosti Židovského muzea v Praze 20. října 1994. Zleva: vrchní zemský a pražský rabín Efraim Karol Sidon, prezident ČR Václav Havel, místopředseda vlády Josef Lux, ministr kultury Pavel Tigrid a ředitel Židovského muzea v Praze Leo Pavlát.

1995

V květnu byla dokončena oprava a rekonstrukce Maiselovy synagogy. Práce zahrnovaly výměnu střešní krytiny, novou fasádu, zřízení nového depozitáře, nové dlažby a podlahové topení, vybavení novým interiérem, bezpečnostní a požární signalizací. V novém depozitáři byly uloženy sbírky stříbrných předmětů, porcelánu a skla, pokračovaly práce na druhé části depozitáře pro vzácné textilie.

V Maiselově synagoze byla 29. května otevřena nová stálá expozice „Dějiny Židů v Čechách a na Moravě I. – od počátku osídlení do počátku emancipace“, průřez dějinami českých a moravských Židů od 10. do konce 18. století. Od vzniku Židovského muzea roku 1906 to byla první expozice na dané téma v tak velkém rozsahu.

Starý židovský hřbitov byl prohlášen za národní kulturní památku. V letech 1994–1995 zde byla ošetřena velká část havarijně ohrožených náhrobků. Záchrané práce se týkaly 91 náhrobků, restaurátorské práce 103 náhrobků.

Na galerii Klausové synagogy se uskutečnila výstava „Biblické motivy ve sbírkách Židovského muzea v Praze“, která byla pořádána v rámci festivalu „Starý zákon v umění“ pod záštitou prezidenta České republiky Václava Havla.

Muzeum zavedlo automatizovaný systém rezervování a prodeje vstupenek prostřednictvím Rezervačního centra. Tím se zamezilo hromadění návštěvníků v jednotlivých historických objektech, vstup do muzea se zracionalizoval a zjednodušil. Rezervační centrum zajišťuje podle zájmu turistů i průvodce, kteří jsou schopni podat výklad v osmi jazycích (v češtině, angličtině, francouzštině, hebrejštině, italštině, němčině, ruštině a španělštině).

V roce 1995 pracovníci Židovského muzea učinili při opravách a rekonstrukcích synagog na území Čech a Moravy důležitý nálezy historického materiálu. Muzeum se proto rozhodlo věnovat průzkumu soustavnější pozornost. Tak vznikl „Projekt geni-

Pohár na kiduš. Stříbro, cizelováno, tepáno a zlaceno, počátek 17. století. Podle tradice patřil tento pohár rabi Löwovi.

zy“, v jehož rámci skupina odborných pracovníků muzea ve spolupráci s Federací židovských obcí a Židovskou obcí v Praze ve vybraných lokalitách systematicky prozkoumala četné původně židovské objekty, především synagogy.

Vedle restaurování nemovitých památek a sbírkových fondů Židovského muzea bylo zahájeno postupné restaurování hebrejských rukopisů, které náleží k vzácným fondům knihovny muzea. V letech 1994–1995 bylo takto externími spolupracovníky ošetřeno 33 rukopisů převážně psaných na papíře, děl tradiční rabínské literatury.

Z důvodu rekonstrukce byla v listopadu 1995 uzavřena Klausová synagoga, byly provedeny základní záchrané práce na Španělské synagoze.

Roku 1995 Židovské muzeum zahájilo práci na dlouhodobém projektu „Katalog židovských obcí“. Jeho cílem je postupně, v elektronické podobě, soustředit všechny dostupné informace týkající se dějin a památek jednotlivých náboženských obcí a modlitebních spolků, které v minulosti existovaly na území dnešní České republiky.

Oprava a rekonstrukce interiéru Maiselovy synagogy. V rámci stavebních prací byla provedena oprava topení, obnova dlažby a byly restaurovány historické prvky interiéru (zábradlí, okna, galerie atd.).

Oprava a rekonstrukce Maiselovy synagogy, která probíhala v letech 1994–1995, byla zahájena opravou střešní krytiny lodi budovy.

Nová stálá expozice „Dějiny Židů v Čechách a na Moravě I. – od počátku osídlení do počátku emancipace“ byla uspořádána v hlavní lodi i obou bočních lodích Maiselovy synagogy. Expozice nabízí obsáhlý pohled na nejstarší historii Židů v českých zemích. Na snímku je pohled na zrestaurovaný svatostánek a nejstarší opony ze sbírkového fondu muzea z konce 16. století.

Restaurovaný tympanon vstupního portálu Maiselovy synagogy z roku 1895 s motivy vinné révy a nápisem: „Požehnán budiž, kdo sem přichází ve jménu Páně“ (Žalm 118,26).

Čelní pohled na nově zrekonstruovanou Maiselovu synagogu.

Ehud Olmert, primátor Jeruzaléma, při návštěvě Židovského muzea v Praze. Zleva: Jan Munk, ředitel Památníku Terezin, Zeno Dostál, předseda Židovské obce v Praze, Ehud Olmert a Leo Pavlát, ředitel Židovského muzea v Praze.

Výstava „Biblické motivy ve sbírkách Židovského muzea v Praze“ na galerii Klausové synagogy se uskutečnila v rámci festivalu „Starý zákon v umění“ pod záštitou prezidenta České republiky Václava Havla. Ve svém celku zachytila všechny oblasti, jichž se židovská výtvarná kultura v Čechách a na Moravě dotkla. Na obrázku exponát z výstavy – podnos Pidjon ha-ben z roku 1850, stříbro.

1996

V březnu 1996 byla dokončena oprava a rekonstrukce barokní Klausové synagogy. Současně zde byla 29. dubna otevřena nová stálá expozice „Židovské tradice a zvyky“ zaměřená, na synagogu, svátky a životní cyklus.

Dne 16. dubna 1996, v den Jom ha-šoa (Pamětní den obětí nacistické genocidy Židů), byl za účasti velvyslanců USA, SRN, Rakouska a zástupců velvyslanectví Izraele zpřístupněn v Pinkasově synagoze nově rekonstruovaný Památník obětí holocaustu, který tvoří 80 000 jmen židovských obětí perzekuce z Čech a Moravy, vepsaných na starobylé stěny synagogy. Práce byly zahájeny v roce 1992 a skončily v březnu 1996.

V Pinkasově synagoze byl rovněž zřízen nově upravený klimatizovaný depozitář, do něhož byla uložena sbírka obrazů, kreseb a grafik.

V závěru srpna 1996 si Židovské muzeum v Praze připomnělo 90 let své existence. Oslav tohoto významného výročí se zúčastnili prezident republiky Václav Havel, členové české vlády, zástupci diplomatického sboru a další významné osobnosti politického a kulturního života z České republiky a ze zahraničí.

Dne 29. srpna byla za účasti prezidenta Václava Havla zahájena činnost Vzdělávacího a kulturního centra. Centrum jako nedílná součást Židovského muzea v Praze začalo poskytovat českým a zahraničním zájemcům podrobnější výklad o judaismu, antisemitismu a historii Židů se zvláštním důrazem na dějiny Židů v Čechách a na Moravě. Centrum bylo také pověřeno Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR dalším vzděláváním pedagogických pracovníků v uvedené oblasti a začalo pořádat vzdělávací programy, určené žákům a studentům základních, středních, vyšších odborných a vysokých škol. Současně bylo v prostorách Centra otevřeno Středisko informačních technologií jako pobočka významné mezinárodní židovské vzdělávací a rekvalifikační instituce World ORT Union.

Opona. Samet, výšivka, aplikace, jižní Morava (Brno), 1857.

Na galerii zrekonstruované Klausové synagogy se v roce 1996 uskutečnily tři krátkodobé výstavy: „Příběh Židovského muzea v Praze“, „Historismus na synagogálních textilích 19. a počátku 20. století“ a „Ruth Levin – Mír pouště“.

V roce 1996 byl zahájen dlouhodobý projekt záchranu sbírky dětských kreseb z koncentračního tábora Terezín. Zahrnoval konzervaci kreseb, které byly nově uloženy, vytvoření počítačové databáze kreseb a vybudování jejich obrazové databanky na CD ROMu.

Byla ukončena inventarizace sbírek Židovského muzea, která probíhala v souvislosti s navrácením sbírek Státního židovského muzea Federaci židovských obcí.

Byla vybudována počítačová síť mezi jednotlivými pracovišti muzea a začal se užívat mezinárodní knihovnický program Aleph.

Židovské muzeum začalo vydávat čtyřikrát ročně svůj česko-anglický Zpravodaj (Newsletter).

Oprava a rekonstrukce barokní Klausové synago-
gy. Byla zavedena nová klimatizace, elektroinstalace,
elektronická bezpečnostní a požární signalizace. Nově
byly též opraveny vitráže. Při stavebních pracích
byly odhaleny základy původní bimy a dlažby, které
byly zakonzervovány a zakomponovány do výstav-
ního prostoru.

Otevření nové stálé expozice v Klausové
synagoze „Židovské tradice a zvyky“ za-
měřené na synagogu, svátky a životní
cyklus.

Do Židovského muzea zavítal při své první návštěvě České republiky v květnu 1996 také nositel Nobelovy ceny míru, spisovatel a myslitel Elie Wiesel. Na snímku se podepisuje do kroniky muzea.

Nově rekonstruovaný Památník obětí holocaustu v Pinkasově synagoze, který tvoří 80 000 jmen židovských obětí perzekuce z Čech a Moravy vepsaných na stěny synagogy.

Dvoudenní oslavy 90. výročí založení Židovského muzea v Praze byly zahájeny 29. srpna odhalením pamětní desky na administrativní budově v Jáchymově ulici. Nápis na desce (v češtině, angličtině a hebrejštině) připomíná pohnutou historii budovy. Muzeum současně vydalo pamětní medaili, jejímž autorem byl Michal Vítanovský.

Otevření Střediska informačních technologií mezinárodní vzdělávací a rekvalifikační instituce World ORT Union ve Vzdělávacím a kulturním centru Židovského muzea se zúčastnil ředitel vzdělávacího programu ORT, Gideon Meyer (na obrázku s ředitelem muzea Leo Pavlátem). ORT vybavil Centrum počítači a spolu s mezinárodní židovskou organizací JOINT a nadací Rich Foundation přispěl na další vybavení a provoz.

Nově vybudovaná učebna ve Vzdělávacím a kulturním centru Židovského muzea, kde se pravidelně pořádají přednášky pro školy, semináře pro učitele a večerní tematické přednášky pro veřejnost.

1997

Dětská kresba z Terezína.
Margit Gerstmannová, vy-
střihováňka, papír, akvarel,
Terezín, 1942–44.

V Památníku obětí holocaustu v Pinkasově synagoze byla 5. května otevřena nová stálá expozice „Dětské kresby z Terezína 1942–1944“. V předsálí místnosti, kde se nachází hlavní část expozice, se návštěvníci seznámili s projektem záchrany dětských kreseb a v hlavním sále byl vystaven výběr z výtvarných děl dětských vězňů Terezína.

Na galerii Klausové synagogy se uskutečnily tři výstavy: první z nich – „Restaurované textilie Židovského muzea v Praze“ – doložila vysokou profesionální úroveň restaurátorů muzea a jeho spolupracovníků. Druhá výstava – „Architektura zničených synagog“ – dala návštěvníkům nahlédnout do bohaté historie synagog na území Čech a Moravy. Poslední dočasnou výstavou v Klausové synagoze byla v roce 1997 přehlídka kreseb a akvarelů významného současného amerického grafika a ilustrátora Marka Podwala nazvaná „Židovské sny“.

V únoru 1997 bylo v mimopražském depozitáři textilu instalováno nové speciální zařízení pro uložení synagogálního textilu – synagogálních opon, pláštíků na Tóru, drapérií a synagogálních pokrývek. Práce na vývoji zařízení byly zahájeny v květnu 1995. Po odzkoušení a úpravách prototypu začaly být textilie nově ukládány.

Koncem roku 1997 Židovské muzeum dokončilo výstavbu druhé části depozitáře v Maiselově synagoze, určeného pro nejvzácnější synagogální textilie muzea z 1. poloviny 17. a 18. století. Ve speciálních zásuvkách depozitáře bylo uloženo na 500 unikátních synagogálních opon a na stojanech zavěšeno 50 vybraných pláštíků na Tóru. K novému depozitáři v Maiselově synagoze patří i prachotěsné prosklené skříně, v nichž nalezly trvalé umístění koruny na Tóru.

Do provozu začal být uváděn integrovaný zabezpečovací systém, do kterého byly zahrnuty všechny objekty muzea.

Restaurování náhrobků na Starém židovském hřbitově pokračovalo ošetřením celkem 81 náhrobků.

Od února do konce června 1997 byla část knihovního fondu Židovského muzea přemístěna do nově vytvořeného depozitáře. Bylo přestěhováno 62 000 knih.

V září 1997 zahájil činnost nově vybudovaný depozitář fotoarchivu. Jeho hlavním úkolem bylo postupně vytvořit databázi pro lepší evidenci archivovaného materiálu, který obsahuje přibližně 40 000 položek – především snímků sbírkových předmětů, expozic muzea, synagog a hřbitovů od konce 19. století do současnosti.

Byla vydána učebnice „Židé – dějiny a kultura“, kterou pod vedením Leo Pavláta zpracovali pracovníci muzea spolu s externími odborníky. Celkem 6000 výtisků bylo prostřednictvím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy distribuováno do škol.

Ve Vzdělávacím a kulturním centru proběhl seminář pro učitele středních škol „Dějiny Židů v Čechách a na Moravě“.

Ministerstvo dopravy a spojů České republiky a Ministerstvo spojů Izraele vydalo 30. dubna 1997 společnou emisi dvou příležitostných poštovních známek s tematikou židovských památek v Praze. Podnět k vydání dalo Židovské muzeum v Praze.

V květnu 1997 uplynulo 110 let od narození významného vědce, knihovníka pražské židovské obce a pracovníka muzea dr. T. Jakobovitse. Při této příležitosti byla v administrativní budově Židovského muzea v Jáchymově ulici odhalena pamětní deska této osobnosti.

Židovské muzeum zřídilo svou webovou stránku.

Koncem roku byla zahájena oprava a rekonstrukce Španělské synagogy.

Pohled na nově otevřenou expozici „Dětské kresby z Terezína 1942–1944“ v Pinkasově synagoze.

Výstava „Architektura zničených synagog“ nabídla návštěvníkům první ucelený pohled na architektury synagog na půdě Židovského muzea. S ohledem na šíři informací a rozsah vystavených dokumentů šlo o zcela ojedinělý výstavní počín.

Hlavní depozitář pro sbírku synagogálního textilu je umístěn v mimopražské synagoze. Pro potřeby uložení synagogálních opon, pláštíků na Tóru, drapérií a synagogálních pokrývek ze sbírkového fondu muzea byla navržena a vyrobena speciální konstrukce.

V rámci stavebních prací byly v Maiselově synagoze provedeny úpravy, které umožnily účelnější využití nevýstavních prostor. Rozšířením půdních prostor vznikl depozitář synagogálního textilu a kovových předmětů. Na obrázku nově vybudovaný depozitář určený pro nejvýznamnější synagogální textilie muzea.

Vernisáže výstavy kreseb a akvarelů „Židovské sny“ současného amerického grafika a ilustrátora Marka Podwala se zúčastnil i spisovatel Elie Wiesel, který pronesl úvodní slovo. Výstavu si též prohlédl bývalý izraelský premiér Šimon Peres, který pobýval v Praze jako host mezinárodního symposia Fórum 2000. Na obrázku Mark Podwal s kurátorem výstavy Arno Paříkem.

Dne 25. května 1997 navštívil muzeum významný představitel mezinárodních židovských organizací a mecenáš umění, Ronald S. Lauder s chotí Jo Carol. Ronald S. Lauder založil v roce 1987 v USA nadaci nesoucí jeho jméno, jejímž cílem je podpora židovského školství a vzdělávání v zemích střední a východní Evropy. S přispěním Lauderovy nadace byly založeny židovské školy, školky a další výchovně-vzdělávací zařízení v mnoha postkomunistických zemích včetně České republiky. Lauderova nadace v Praze podporuje židovskou školku, základní školu i gymnázium. Od roku 1997 též pravidelně přispívá na činnost Vzdělávacího a kulturního centra Židovského muzea.

V březnu 1997 při příležitosti návštěvy norského krále Haralda V. v České republice poctila svou návštěvou Židovské muzeum jeho manželka, královna Sonja. V doprovodu manželky prezidenta ČR Dagmar Havlové si prohlédla Staronovou synagogu, Památník obětem holocaustu v Pinkasově synagoze a Starý židovský hřbitov.

1998

Byla dokončena oprava a rekonstrukce Španělské synagogy. Stavební práce zahrnovaly generální opravu střechy, kompletní restaurování a konzervování původní podlahy, dále restaurování historicky cenných vitráží, nástěnné malby, dřevěného obložení a lustrů. Byla opravena elektrická síť, nově byl vytvořen topný systém, bezpečnostní a požární zařízení. Pro tělesně postižené návštěvníky byla instalována speciální plošina.

Synagoga byla zpřístupněna v listopadu spolu s druhou částí stálé historické expozice „Dějiny Židů v Čechách a na Moravě II. – od emancipace do současnosti“. Shromážděné sbírkové předměty a dokumenty ilustrují začleňování židovského obyvatelstva do hospodářského, politického a kulturního života od konce 18. století i nacistickou persekuci Židů.

Zimní modlitebna synagogy současně začala sloužit pro krátkodobé výstavy. První z nich – „Oprava a rekonstrukce Španělské synagogy“ – zachytila na dokumentárních fotografiích celý průběh stavebních prací ve Španělské synagoze a restaurování jejího interiéru.

V březnu 1998 se na galerii Klausové synagogy a v Obřadní síni někdejšího Pohřebního bratrstva uskutečnila vernisáž expozice „Židovské tradice a zvyky – běh života“. V Obřadní síni tomu předcházely dílčí stavební úpravy interiéru.

Ozvučením Pinkasovy synagogy byl zvýrazněn pietní charakter Památníku obětí holocaustu z Čech a Moravy. Jména vybraných 500 obětí čtou ze záznamu čeští herci Vlasta Chramostová a Radovan Lukavský a jejich přednes střídají modlitby Kel male rachamim (Bože plný milosrdenství) a Šma Jisrael (Slyš Izraeli) v unikátní nahrávce rabína Šaloma Katze, pořízené po druhé světové válce.

Byly započaty přípravné práce pro digitální fotodokumentaci sbírkových předmětů.

Byly provedeny záchranné práce na 49 náhrobcích na Starém židovském hřbitově, 39 náhrobků bylo restaurováno.

Sederový talíř. Porcelán, Vídeň, kolem 1900, mistr: Josef Vater.

Ve stockholmském muzeu Prins Eugens Waldemarsudde byla v lednu otevřena putovní výstava ze sbírek Židovského muzea v Praze „Poklady Židovského muzea v Praze“. Téměř 250 vzácných exponátů poté ze Švédska putovalo na Nový Zéland do Auckland War Memorial Museum a od prosince 1998 do února 1999 byla výstava zpřístupněna v Powerhouse Museum v Sydney a poté v Melbourne. Šlo o první výstavu tohoto druhu v Austrálii.

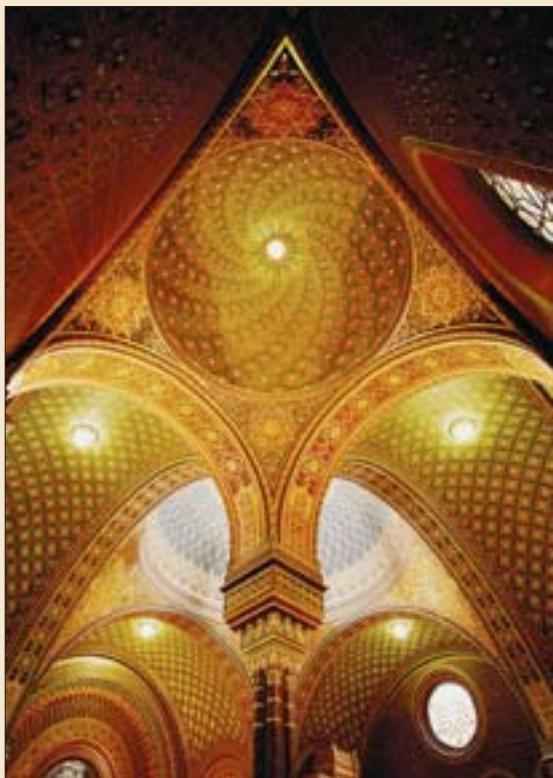
Pokračoval průzkum geníz – nejcennější nález byl objeven v synagoze v Luži.

Ve Vzdělávacím a kulturním centru Židovského muzea v Praze byla uspořádána konference „Židovská literatura, židovská tematika a překlad“ za spoluúčasti Obce překladatelů. Seminář „Jak učit o holocaustu“ proběhl ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a spisovatelem Arnoštem Lustigem. Uskutečnil se i seminář „Vzdělávání v judaismu“ organizovaný společně s Javne College (Austrálie)

Při opravě Španělské synagogy byly zvlášť náročné restaurátorské práce. Mimo jiné byla obnovena historicky cenná dekorativní malba, která v přízemí a galerii pokrývá celý vnitřní prostor hlavní lodě.

V roce 130. výročí svého založení – v listopadu 1998 – byla Španělská synagoga otevřena pro veřejnost. Vernisáž druhé části historické expozice o dějinách Židů v Čechách a na Moravě zahájila budapeštská sopránistka Dagmar Wanke-Szendrey, která přednesla tradiční jidiš a sefardské písně. Její vystoupení doprovázel prof. Michal Novenko na varhany, které se v synagoze znovu rozezněly po mnohaleté odmlce.

Španělská synagoga byla otevřena pro veřejnost po téměř dvaceti letech. Židovské muzeum tak zpřístupnilo další z významných synagogálních staveb v hlavním městě Praze.

Pracovnice Židovského muzea v Praze Olga Sixtová při nálezu genizy v synagoze v Luži, v českém městě ležícím 115 km jihovýchodně od Prahy. V lužské genize byly objeveny rukopisy, tisky, textilie, dřevěné výzdoby svatostánku a modlitební řemínky. K nejvýznamnějším nálezům z Luži patří kalendáře a barevné lidové tisky ozdobných tabulek pro různé sváteční příležitosti. Z textilních předmětů vzbudily pozornost např. pláštiky na Tóru z konce 17. století, dále modlitební šály a části ošacení (dětské čepičky).

Vzdělávací a kulturní centrum přivítalo v březnu významného hosta – Sira Nicola-se Wintona z Londýna. Ten v letech 1938–1939 sehrál klíčovou roli při záchráně skupiny 664 českých, převážně židovských dětí, které našly v Anglii útočiště před nacistickým pronásledováním. Vystoupení N. Wintona byli přítomni i někteří z těch, které před 60 lety zachránil. Na obrázku je Sir Nicolas Winton s paní Věrou Gissingovou, jedním z „Wintonových dětí“.

V květnu si Židovské muzeum prohlédl izraelský humorista Efraim Kishon. Na snímku při prohlídce Starého židovského hřbitova v Praze.

1999

Havdala ke svátkům.
Vystřihovánka, papír,
inkoust, vodové barvy,
Luže, 1773,
(geníza Luže).

Dne 16. září 1999 se uskutečnil světově ojedinělý rozhlasový přenos z Pinkasovy synagogy v Praze. Jako vyvrcholení Dnů židovské kultury byla na rozhlasové stanici Vltava v přímém přenosu vysílána symbolická panychida za české a moravské Židy, kteří zahynuli v době šoa. Na 300 pozvaných osob četlo vybraná jména 3000 českých Židů – část z téměř 80 000, kteří za války zahynuli. Čtení se zúčastnili prezident Václav Havel, členové vlády a parlamentu České republiky, diplomaté, představitelé kulturního a společenského života, ale též přeživší šoa a další čeští občané. Souběžně se čtením jmen v Pinkasově synagoze probíhala ve Vzdělávacím a kulturním centru Židovského muzea panelová diskuse „Každý člověk má své jméno“ za účasti předních historiků.

V mimopražském depožitáři textilu bylo uloženo na 3500 pláštíků na Tóru. Pro lepší manipulaci zejména s většími textiliemi byl instalován speciálně zkonstruovaný vozík.

V zimní modlitebně Španělské synagogy se roce 1999 uskutečnily tři krátkodobé výstavy: Výstava „Viktor Munk – tváře a postavy“ představila málo známou osobnost českého židovského naivního malíře. Na výstavě „Genizot, nálezy z českých a moravských synagog“ byly soustředěny výsledky zkoumání pracovníků Židovského muzea z „Projektů genízy“. Poslední výstava – „Vražda v Polné“ – připomněla 100. výročí nechvalně známého soudního procesu s Leopoldem Hilsnerem z Polné, falešně obviněného z rituální vraždy. Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea ve spolupráci s Ústavem T. G. Masaryka a Univerzitou Karlovou navázalo na tuto výstavu odborným seminářem „Hilsnerova aféra a česká společnost 1899–1999“. Konference se zúčastnila řada významných českých historiků, politologů a dalších odborníků z oblasti společenských věd.

V březnu vystoupil ve Španělské synagoze světoznámý kantor Joseph Malovany, kterého na varhany doprovázel český varhaník Jaroslav Tůma. Tento koncert zahájil pravidelný cyklus „Hudba ve Španělské synagoze“.

V červnu Židovské muzeum v Praze převzalo do své správy židovský hřbitov v pražské čtvrti Žižkov, který je významnou památkou 17.–18. století, a současně důležitým historickým pramenem. Jsou na něm pohřbeny i některé význačné osobnosti judaismu.

Ve Vzdělávacím a kulturním centru Židovského muzea v Praze byl ve spolupráci s The Rich Foundation se sídlem v Izraeli uspořádán seminář „Pluralistický judaismus“.

Byl dokončen projekt digitalizace sbírky dětských kreseb. Výsledkem je 83 kompaktních disků obsahujících přibližně 7000 náhledů.

V lednu 1999 byl zahájen provoz samostatného digitálního snímáčiho a scanovacího pracoviště ve fotoateliéru muzea.

Byla zahájena generální oprava a rekonstrukce dvou budov bývalé židovské nemocnice přiléhající ke Španělské synagoze v ulici U staré školy – budoucího administrativního a výzkumného centra muzea.

Byl zahájen dlouhodobý projekt Vzdělávacího a kulturního centra Židovského muzea v Praze „Zmizelí sousedé“, který vznikl v rámci konference Fenomén holocaust pod záštitou Kanceláře prezidenta republiky. Cílem projektu je zapojit mladé lidi z České republiky do pátrání po osudech obětí holocaustu, které žily na stejném místě či v bezprostředním sousedství.

V roce 1999 byla zahájena generální oprava, rekonstrukce a adaptace dvou domů bývalé nemocnice v ulici U Staré školy č. 1 a 3 pro účely nové správní budovy Židovského muzea. Projekt včetně interiérů zpracoval ateliér Znamení čtyř (ing. arch. R. Sidej, ing. arch. J. Matula, ing. arch. M. Bambas). Projekt musel řešit změnu funkce budov přiléhajících ke Španělské synagoze a přizpůsobit je specifickému provozu muzea a jeho poslání jako veřejné instituce. Dosáhlo se toho rozšířením a maximálním využitím vnitřních prostor a propojením budov ve všech patrech. Na obrázku část budovy, která se po dokončení stavebních prací stala muzejní knihovnou se studovnou a pracovním správcem depozitářů.

Konference připomínající 100. výročí antisemitské Hilsnerovy aféry připravená Vzdělávacím a kulturním centrem Židovského muzea se konala v prostorách Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Konference se zúčastnila řada významných českých historiků, politologů a dalších odborníků z oblasti společenských věd. S příspěvkem mimo jiné vystoupil také filosof prof. Milan Machovec (vpravo). Na obrázku za předsednickým stolem historik prof. Jaroslav Opat, ředitel Židovského muzea v Praze Leo Pavlát, ředitel Vzdělávacího a kulturního centra Židovského muzea v Praze Miloš Pojar a prof. Jiří Kovtun z USA.

V prostorách depozitáře textilní sbírky bylo instalováno speciálně zkonstruované zařízení s elektrickým ovládáním pro uložení opon. Vozík zajišťuje nejen jednodušší, ale i šetrnější manipulaci s cennými oponami.

V zimní modlitebně Španělské synagogy začaly být pořádány krátkodobé výstavy. První z nich seznámila kulturní veřejnost s dílem židovského naivního malíře z Prahy Viktora Munka. Na obrázku umělcův autoportrét z roku 1985.

Kantor prestižní newyorské synagogy na 5. Avenue Joseph Malovany vystoupil ve Španělské synagoze.

President Václav Havel při předčítání jmen obětí šoa z Čech a Moravy v přímém rozhlasovém přenosu z Pinkasovy synagogy.

Na podzim 1999 navštívil Židovské muzeum předseda švédské vlády Göran Persson. Na obrázku s ředitelem muzea při prohlídce Starého židovského hřbitova.

2000

V březnu Židovské muzeum v Praze hostilo výroční zasedání Asociace evropských židovských muzeí. Setkání se zúčastnilo na 40 odborných pracovníků z 23 evropských židovských muzeí. Mimo vlastního jednání, které probíhalo v prostorách Vzdělávacího a kulturního centra, se účastníci seznámili se všemi expozicemi muzea i jeho depozitáři.

V zimní modlitebně Španělské synagogy se v roce 2000 uskutečnily další dvě krátkodobé výstavy: „Jamim mikedem“ byla průřezem jednou z nejrozsáhlejších soukromých sbírek pohlednic s židovskými motivy z předválečného Československa. Následující výstava „Beit Levitus“ byla uměleckou vzpomínkou v Praze narozené izraelské výtvarnice Chavy Pressburger na dětství před nacistickou okupací.

V únoru 2000 si Židovské muzeum v Praze připomnělo 10. výročí obnovení diplomatických vztahů Československa s Izraelem. Při této příležitosti Vzdělávací a kulturní centrum uspořádalo slavnostní večer, kterého se účastnila řada osobností politického a společenského života – mj. paní Erella Hadar, velvyslankyně Státu Izrael a germanista prof. Eduard Goldstücker, první československý vyslanec v Izraeli.

Ve Vzdělávacím a kulturním centru se uskutečnila část třídenního semináře pro učitele „Jak učit o holocaustu“, který byl uspořádán ve spolupráci s Památkem Terezín.

Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea uspořádalo spolu s Institutem terezínské iniciativy konferenci „Arizace židovského majetku v Čechách a na Moravě“.

Byl vydán výukový CD ROM pro školy „Dějiny Židů v Čechách a na Moravě“.

Vyšla kniha „Pražské synagogy“ autorů Arno Pařka, Dany Cabanové a Petra Klimenta, která přináší podrobný umělecko-historický popis unikátních památkových objektů židovské Prahy a bohatou fotografickou dokumentaci.

Z depozitářů Národní galerie v Praze bylo do muzea převzato 62 obrazů, kreseb a grafiky, navrácených na základě zákona o zmírňování některých majetkových křivd obětem holocaustu. Většinou se jednalo o díla významných českých a světových malířů.

Byl zahájen dlouhodobý projekt odborného zpracování donačních napsů na sbírkových textilích. Bylo přepsáno a přeloženo na 700 napsů.

Na Starém židovském hřbitově bylo restaurováno, očištěno a ošetřeno 85 náhrobků.

Na Židovském hřbitově v Praze na Žižkově byla postavena nová zeď a na 85 náhrobcích a 2 hrobkách byly provedeny záchranné a konzervační práce.

Byl dokončen integrovaný zabezpečovací systém, do něhož byly začleněny a vzájemně propojeny všechny objekty muzea.

Svatební prsten. Zlato, pravděpodobně východní Evropa, kolem poloviny 19. století.

Na židovském hřbitově v Praze na Žižkově nechalo Židovské muzeum v Praze vybudovat 157 metrů dlouhou zeď a vstupní objekt.

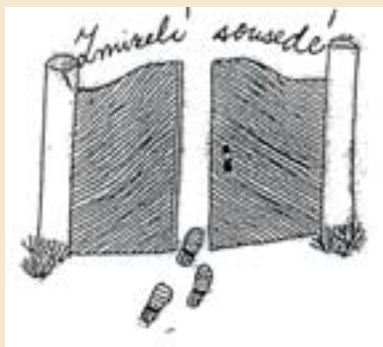

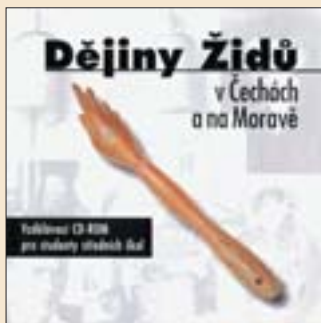
Účastníci zasedání Asociace evropských židovských muzeí při výkladu o restaurování náhrobků na Starém židovském hřbitově.

Židovské muzeum v Praze vypracovalo projekt na postupné restaurování Starého židovského hřbitova. Tým externích odborníků takto ročně komplexně restauruje téměř 100 náhrobních kamenů. Současně se každoročně dalších více než 4000 kamenů konzervuje, aby se oddálila jejich devastace.

Projekt „Zmizelí sousedé“ se setkal s velkým zájmem u mladých lidí i pedagogů. Na základě osobních setkání s pamětníky, práce v archívech i dalších poznatků studenti vypracovali literárně-dokumentační práce, které byly publikovány ve sborníku. Účastníky projektu přijal koncem listopadu roku 2000 prezident republiky Václav Havel.

CD-ROM „Dějiny Židů v Čechách a na Moravě“ byl prvním elektronickým titulem vydaným Židovským muzeem v Praze. Obsahově je rozčleněn do čtyř dílů. Základní historický vývoj židovského osídlení v Čechách a na Moravě je obsažen v části „Dějiny Židů“. Další kapitola přináší přehled židovských památek v Čechách a na Moravě. Pro poznání specifiky judaismu byl zařazen oddíl „Tradice a zvyky“. Pojednává nejen o svátcích a židovském kalendáři, ale zmiňuje se též o základních textech židovského náboženství. Ve čtvrté části – „Knihovně“ – lze najít vysvětlení základních pojmů judaismu a vlastní multimediální výbavu (ilustrace a hudební ukázky) disku. Všechny čtyři díly provázejí hypertextové odkazy a CD-ROM je také vybaven vyhledávacím programem.

Izraelský ministr zahraničí David Levy si při své návštěvě prohlédl Židovské město, jeho synagogy a stálé expozice muzea. Na obrázku s ředitelem muzea Leo Pavlátem při prohlídce Starého židovského hřbitova.

V říjnu navštívila Židovské muzeum belgická královna Paola, která přijela do Prahy na státní návštěvu se svým manželem, belgickým králem Albertem III.

2001

Bohumil Kubišta, Pohled na cementárnu v Bráníku, olej na plátně, 1911, obraz navrácený Židovskému muzeu v Praze.

Rok 2001 znamenal zásadní změnu v činnosti muzea – jeho administrativa a odborná pracoviště se přestěhovala z Jáchymovy ulice do nově opravených a rekonstruovaných prostor v ulici U staré školy. Na stejném místě byla vybudována nová galerie pro pořádání krátkodobých výstav – Galerie Roberta Guttmanna.

Dne 19. dubna byla otevřena rozšířená a nově uspořádaná stálá expozice v Maiselově synagoze „Dějiny Židů v Čechách a na Moravě I. – od počátku osídlení do počátku emancipace“.

V září 2001 byl veřejnosti zpřístupněn židovský hřbitov na Žižkově.

V zimní modlitebně Španělské synagogy byly v roce 2001 instalovány dvě krátkodobé výstavy: „Vavro Oravec – malíř duše“ a poté poslední z krátkodobých výstav „Avi Biran – dialog s časem“. Krátkodobým výstavám poté začala sloužit nová galerie Roberta Guttmanna, otevřená 12. dubna 2001 výstavou věnovanou tomuto umělci – „Robert Guttmann – malíř a turista z Prahy“. Ještě v roce 2001 na ni navázala výstava „Navrácené obrazy – sbírka dr. Emila Freundů“.

V zimní modlitebně Španělské synagogy byla zřízena nová stálá expozice „Stříbro českých synagog“.

Byl zahájen projekt identifikace dosud neznámých vlastníků knih ve fondu knihovny.

Byla zahájena akce „Pomozte pátrat po zmizelých sousedech“. Na základě inzerátů v celostátních denících a propagace v rozhlasu a televizi se podařilo shromáždit četné vzácné dokumenty a fotografie, které přibližují předválečný život pozdějších obětí šoa.

V květnu 2001 se Židovskému muzeu v Praze dostalo významného mezinárodního ocenění: získalo prestižní cenu dr. Bernarda Hellera, kterou každoročně uděluje The Hebrew Union College – Jewish Institute of Religion v americkém Cincinnati (Ohio) za dílo, jež přispívá k zušlechtnění lidstva.

Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea v Praze zahájilo cyklus pro učitele „Židovské dějiny, tradice a kultura a výchova k toleranci“.

Pokračoval projekt „Zmizelí sousedé“: Česká televize o něm vysílala v srpnu film, jehož scénář vycházel z příběhů shromážděných v prvním sborníku. V prosinci se ve Vzdělávacím a kulturním centru Židovského muzea v Praze konala vernisáž výstavy „Zmizelí sousedé“. Ta poté začala putovat po různých místech České republiky.

Byla zahájena příprava na zápis sbírkového fondu Židovského muzea v Praze do Centrální evidence sbírek ministerstva kultury ČR.

Byl vytvořen počítačový program pro automatické čtení obrazových dat uložených na serverech fotostudia Židovského muzea v Praze.

Začaly restaurátorské práce v bývalé synagoze v Praze na Smíchově s cílem zřídit zde sídlo židovského archivu muzea a deponitáře obrazové sbírky.

Pracovníci muzea našli v květnu na půdě synagogy v Neveklově ve Středočeském kraji další genízu s textilem a tisky.

Bývalá židovská nemocnice opravená a rekonstruovaná pro potřeby Židovského muzea v Praze. Poprvé ve více než devadesátileté historii muzea našli jeho pracovníci důstojné zázemí pro vlastní činnost. Ve dvou nových budovách muzea současně vznikly klimatizované depozitáře zejména pro knihy, rukopisy a vzácné tisky, moderní dílny pro restaurátory kovů, textilu a nově i papíru.

V nové administrativní budově byly zřízeny moderně vybavené restaurátorské dílny. Na obrázku restaurátorky textilu Helena Votočková a Veronika Nauschová při práci na restaurování historické opony.

Ze zahájení výstavy „Robert Guttmann – malíř a turista z Prahy“ v nové muzejní galerii, která nese Guttmannovo jméno. Na obrázku kurátor výstavy Arno Pařík, zpěvák Rudolf Pellar, klavírista Milan Jíra a ředitel muzea Leo Pavlát.

V nových prostorách se podstatně zlepšila nabídka pro návštěvníky. Těm slouží prostorná studovna (včetně klimatizované části pro studium starých rukopisů a tisků) a také referenční centrum.

Portugalský prezident Jorge Sampaio s ředitelem Židovského muzea v Praze Leo Pavlátem při prohlídce Starého židovského hřbitova.

Štít na Tóru, stříbro, cizelováno, částečně zlaceno, osazeno smaragdy, rubíny a perlami. Výška 419 mm, Richard Fleischmann, Praha 1785. Štít je s ohledem na svou dobu a spíše konzervativní pražské prostředí velmi moderně ztvárněn. Roku 1785 jej daroval do Pinkasovy synagogy Wolg Gadeles a jeho žena Petschi. Tento štít je vystaven v expozici „Stříbro českých synagog“ v zimní modlitebně Španělské synagogy.

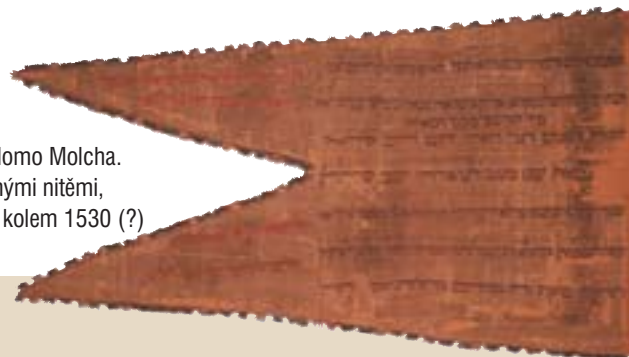
Cena dr. Bernarda Hellera byla v USA udělena Židovskému muzeu v Praze za „jasnot vize, s níž uchovává jedinečný historický materiál dokládající staletí bohatého židovského života v Čechách a na Moravě a zkázu evropských Židů v období šoa“. Ve zdůvodnění se uvádí, že „Židovské muzeum v Praze, uchovávající jednu z nejrozsáhlejších sbírek židovského umění, je dnes inspirujícím příkladem instituce vedené svědomím a pamětí, reprezentující židovské dějiny a dědictví. Je živým symbolem setrvalosti židovského života a institucí oddanou paměti, vzdělání a výchově pro další generace“.

Z vernisáže expozice „Stříbro českých synagog“.

2002

Prapor mučedníka Šelomo Molcha.
Len vyšívány hedvábnými nitěmi,
pravděpodobně Itálie, kolem 1530 (?)

V polovině srpna 2002 Prahu postihly ničivé povodně, které zasáhly i muzeum. Expozice musely být uzavřeny na více než dva měsíce – až do 15. října. Jen díky velkému úsilí a obětavosti všech pracovníků nebyly poškozeny žádné sbírkové předměty a knihy ve stálých expozicích a v depozitářích, a nevznikly tak nenahraditelné škody.

Historické budovy, jež hostí stálé expozice, a administrativní a odborné centrum muzea však byly poškozeny spodní vodou. Nejvíce utrpěla Pinkasova synagoga – Památník obětem holocaustu v Čechách a na Moravě – která musela být spolu s expozicí „Dětské kresby z Terezína 1942–1944“ pro návštěvníky uzavřena až do konce září 2003. Po celou zbývající část roku probíhaly opravy všech poškozených objektů.

Expozice „Dějiny Židů v Čechách a na Moravě I. – od počátku osídlení do emancipace“ v Maiselově synagoze byla doplněna o klimatizovanou vitrínu, v níž jsou trvale vystaveny dva vzácné exponáty z 16. století: roucho a praporec mesianisty Šloma Molcha.

V Galerii Roberta Guttmanna byly v roce 2002 instalovány tři krátkodobé výstavy. První z nich – výstava prací současného amerického umělce žijícího v Praze Roberta Horvitze – nesla název „Esence“. Následná výstava kreseb, akvarelů a kvašů současného izraelsko-amerického malíře Benjamin Levyho byla pojmenována „Setkání“. Třetí výstavou v Galerii Roberta Guttmanna se pak staly „Obrazy z let 1999–2002“ mladého pražského malíře Michala Singera. Již instalovaná výstava obrazů Adolfa Kohna, která měla být zahájena 15. srpna, musela být kvůli povodním demontována.

V roce 2002 byly zahájeny stavební práce na opravě a rekonstrukci Smíchovské synagogy – sídla budoucího židovského archivu a depozitáře obrazové sbírky muzea.

Na Starém židovském hřbitově bylo restaurováno 69 vybraných náhrobků a konzervační práce byly provedeny na 80 náhrobcích.

Na Židovském hřbitově v Praze na Žižkově byly provedeny záchranné a konzervační práce na 104 náhrobcích.

Na základě revize všech zabezpečovacích systémů získalo Židovské muzeum v Praze osvědčení garance kvality Asociace technických bezpečnostních služeb Gremium Alarm.

Pokračovala akce „Pomozte pátrat po zmizelých sousedech“. Byly získány archivní dokumenty, fotografie a vzpomínky na židovské rodiny či komunity od přibližně 500 osob.

Vzdělávací a kulturní centrum se zúčastnilo mezinárodního semináře učitelů společenských věd Euroclio s ukázkou z projektů „Židovská svatba“, „Badatelé v oboru judaismu“ a výstavou „Zmizelí sousedé“.

Vzdělávací a kulturní centrum uspořádalo seminář „Golem v náboženství, vědě a umění“, na jehož organizaci se podílelo i Velvyslanectví Argentinské republiky v ČR, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Židovská obec v Praze. Tento seminář byl součástí projektu „Golem 2002/5763“.

I v roce 2002 se rozvíjel projekt Zmizelí sousedé. Vzniklo dvanáct nových panelů této výstavy, která byla instalována jak v místech vzniku jednotlivých prací, tak i jinde při zvláštních příležitostech.

Sbírkový fond muzea byl zapsán do Centrální evidence sbírek při Ministerstvu kultury ČR.

Knihovna Židovského muzea v Praze byla zapsána do centrální evidence knihoven.

V červnu 2002 se muzeum podílelo na pořádání Evropského dne židovské kultury.

Dne 19. 12. 2002 Židovské muzeum uspořádalo ve Španělské synagoze koncert pro všechny, kteří pomáhali muzeu při likvidaci škod způsobených povodní.

Při srpnové povodni byla Pinkasova synagoga v hlavní přízemní lodi a jihozápadní předsíni zaplavena kontaminovanou vodou do výše 1,5 m. Ta zničila systém podlahového vytápění, osvětlení, poškodila stěny s nápisy obětí nacistické genocidy z Čech a Moravy i ostatní uměleckohistorické prvky a narušila statiku budovy.

Španělská synagoga je propojena s odborným a správním centrem muzea, jehož podzemí bylo v srpnu 2002 zaplaveno. Přitom byly zničeny trafostanice, kotelna, strojovny chladu, vzduchotechniky a výtahu, převážná většina publikací pro návštěvníky, pohledů a tištěných průvodců. Velké škody též utrpěla balírna, šatny ostrahy, dílny údržby a zázemí kavárny. Na obrázku zatopená západní stěna synagogy.

V nelehkých chvílích po záplavách se Židovské muzeum v Praze setkalo s velkou solidaritou a pomocí. Na odstraňování následků velké vody se v muzeu podílely desítky dobrovolníků, hasičů a vojáků, kteří pomáhali s vyklížením, čištěním a desinfekcí.

Izraelsko-americký výtvarník Benjamin Levy na vernisáži své výstavy kreseb, akvarelů a kvašů „Setkání“ .

Jeho královská Výsost velkovévoda Lucemburska Henri s chotí Marií Teresou při prohlídce Starého židovského hřbitova.

Manželka amerického prezidenta Laura Bushová při návštěvě Starého židovského hřbitova.

2003

Pokračovalo odstraňování škod způsobených ničivými povodněmi v srpnu 2002. Díky odpovědnému pojištění, podpoře četných dárců, profesionalitě odborných pracovníků muzea a dodatečným investicím se podařilo vrátit všem povodní postiženým objektům jejich původní podobu.

V říjnu 2003 byla opět zpřístupněna Pinkasova synagoga – Památník obětí holocaustu v Čechách a na Moravě. Pokračovaly pouze některé restaurátorské práce.

V prvním poschodí synagogy byla znovu instalována stálá expozice dětských kreseb „Dětské kresby z Terezína 1942–1944“. Nově byl v úvodní části výstavy umístěn informativní text o programu „Umění v mezích situacích“, který probíhá v rámci projektu Dílna ve Vzdělávacím a kulturním centru.

V Císařské konírně Pražského hradu byla ve spolupráci se Správou Pražského hradu uspořádána výstava „K slávě a ozdobě – textilní skvosty českých a moravských synagog“. Jednalo se o jedinečnou přehlídku textilií ze sbírek muzea a nejrozsáhlejší výstavní projekt mimo sídlo muzea na území České republiky.

V Galerii Roberta Guttmanna byly v roce 2002 instalovány další výstavy: „Hora hor. Pouštní projekty Aleše Veselého“ (na kterou navazovalo Mezioborové kolokvium), „Umlčené tóny – život a dílo českých židovských umělců Gideona Kleina a Egon Leděče“ a „Adolf Kohn. Malíř pražského ghetta“. Výstavní sezónu v Galerii Roberta Guttmanna ukončila výstava „Nalezené tváře – vzpomínka na oběti holocaustu v dokumentech a fotografiích“, která završila akci „Pomozte pátrat po zmizelých sousedech“.

Byla vytvořena putovní panelová verze výstav „Židovské tradice a zvyky“ a „Historie Židů v Čechách a na Moravě“. Obě vycházejí ze sbírek a stálých expozic Židovského muzea. Výstavy se představily ve Vzdělávacím a kulturním centru, dále v synagoze v Děčíně a v Městském muzeu v Náchodě.

Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea spolupracovalo s European Performing Arts Forum v Londýně při pořádání semináře „Židovské místo v evropském divadle“.

Pokračoval projekt Zmizelí sousedé. V roce 2003 byly přeloženy do angličtiny čtyři výstavní panely seznamující s výsledky

Pláštík na Tóru.
Hedvábný samet vyšíváný
zlatým dracounem,
Morava (Loštice), 1735.

pátrání a účastníci projektu představili své práce na mezinárodním semináři „Evropské asociace přeživších šoa“ a mezinárodním semináři pro učitele v Památníku Terezín. Byly zřízeny internetové stránky projektu Zmizelí sousedé.

Na webových stránkách muzea byla zpřístupněna Encyklopedie židovských obcí v Čechách a na Moravě.

Pokračovala oprava a rekonstrukce synagogy v Praze na Smíchově, při níž byla objevena zakládací listina z roku 1863.

Byla vydána kniha „Textiles from Bohemian and Moravian Synagogues from the Collections of the Jewish Museum in Prague“ a CD „Synagogální textilie“.

Byl natočen film o Židovském muzeu v Praze a synagogálním textilu v režii Ireny Pavláskové „K slávě a ozdobě“.

Na Starém židovském hřbitově bylo restaurováno 53 náhrobků a na židovském hřbitově v Praze-Žižkově bylo restaurováno 80 náhrobků.

Byla podepsána smlouva mezi Rakouským institutem pro židovskou historii, Židovským muzeem v Praze a odborem archivní správy při Ministerstvu vnitra České republiky, která umožňuje badatelům snazší přístup k archiváliím souvisejícím s kulturním a ekonomickým životem Židů ve střední Evropě v 16. a 17. století.

Byl zahájen projekt dokumentace židovských hřbitovů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

Katalog knihovny Židovského muzea v Praze byl zpřístupněn na webových stránkách muzea.

Restaurátorské práce při obnově nápisů na zdech Pinkasovy synagogy pokračovaly až do března 2004. Restaurátorka Jitka Čerovská při ručním malování jmen obětí holocaustu zničených při povodni.

Pražská Pinkasova synagoga, která je jednou z nejlépe dochovaných památek bývalého pražského Židovského města, byla v říjnu 2003 po 14 měsících opět otevřena pro veřejnost. Koncem 50. let minulého století byla přeměněna na ojedinělý Památník obětí holocaustu z Čech a Moravy, který však byl od roku 1968 až do pádu komunistického režimu v listopadu 1989 uzavřen. V následujících letech byl obnoven včetně téměř 80 000 jmen obětí šoa ručně napsaných na stěny synagogy. Při povodních však právě Pinkasova synagoga ze všech památkově chráněných židovských staveb nejvíce utrpěla.

Při stavebních pracích ve Smíchovské synagoze byla v lednu 2003 objevena pamětní pergaménová listina – zakládací listina Smíchovské synagogy z roku 1863. Po dokončení oprav byla uložena na původní místo v synagoze.

Výstava „Nalezené tváře“ se těšila mimořádnému zájmu návštěvníků muzea. Prostřednictvím písemnosti i ryze osobních věcí, deníků, památků, básní a vzpomínek přiblížila každodenní život židovských rodin během druhé světové války.

Záběr z výstavy „K slávě a ozdobě – textilní skvosty českých a moravských synagog“. V Císařské konírně Pražského hradu bylo vystaveno 138 předmětů, z toho 44 synagogálních opon, 85 pláštíků na Tóru, 6 drapérií a 3 pokrývky na chrámové pulty. V uvedeném rozsahu by textilie ze sbírkového fondu muzea nebylo možné vystavit ve stálých expozicích a vytvořit tak podobně reprezentativní výběr značné umělecké a kulturněhistorické hodnoty.

Světznámý izraelský spisovatel Amos Oz (vlevo) navštívil při prohlídce Židovského muzea v Praze i výstavu „Hora hor“ Aleše Veselého (vpravo) v Galerii Roberta Guttmanna.

2004

Emil Orlik, dánská
filmová herečka
Asta Nielsen
v Orlikově atelieru,
litografie, 1921.

Koncem dubna byla dokončena rekonstrukce synagogy v Praze 5 na Smíchově, která bude sloužit k uložení archivních materiálů Židovského muzea v Praze a jako depozitář uměleckých sbírek. Od října 1994, kdy Židovské muzeum v Praze začalo působit jako samostatná židovská instituce, opravilo a zrekonstruovalo 8 velkých pražských i mimopražských objektů včetně historických synagog, které užívá ke své výstavní a odborné činnosti. Oprava a rekonstrukce smíchovské synagogy, od jejíhož založení uplynulo nedávno 140 let, tuto činnost plně financovanou Židovským muzeem v Praze završila.

Pokračovalo dopisování téměř 2000 jmen obětí holocaustu na zdech Pinkasovy synagogy, zničených při povodni v srpnu 2002.

Židovské muzeum v Praze získalo dvě významné ceny za anglicky psanou muzejní publikaci „Textil z českých a moravských synagog“ (Textiles from Bohemian and Moravian Synagogues from the Collections of the Jewish Museum in Prague). Kniha vyšla při příležitosti výstavy „K slávě a ozdobě“ v roce 2003. Prvním oceněním byla hlavní cena v soutěži českých a moravských muzeí „Gloria Musaealis“ v kategorii Muzejní publikace roku 2003. Druhým oceněním byla hlavní cena v soutěži o Nejkrásnější českou knihu roku 2003 v kategorii odborná a vědecká literatura.

V dubnu proběhla v Praze mezinárodní konference „Budoucnost židovského dědictví v Evropě“ (The Future of Jewish Heritage in Europe), kterou uspořádala Evropská asociace pro židovskou kulturu (European Association for Jewish Culture) ve spolupráci se Židovským muzeem v Praze.

V Galerii Roberta Guttmanna se do konce září uskutečnily čtyři krátkodobé výstavy. První z nich byla výstava obrazů, grafických prací a kreseb pražského umělce z počátku 20. století Emila Orlika nazvaná „Podobizny přátel a současníků“. Následovala fotografická výstava Karla Cudlína „Pasáže“ a poté proběhla výstava „Krajky ze sbírek Židovského muzea v Praze“. Ta se uskutečnila

při příležitosti XI. Světového krajkářského kongresu v Praze. Zatím poslední výstavou v muzejní galerii byl experimentální projekt americko-izraelského umělce Mela Alexenberga „Kybernetičtí andělé“.

Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea v Praze ve spolupráci s Centrem ekumenického setkávání a dialogu v Olomouci uspořádalo v červnu vzpomínkový večer věnovaný 75. výročí narození Anny Frankové.

Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea v Praze se ve spolupráci s Velvyslanectvím Argentiny a Centrem Franze Kafky podílelo na Festivalu Kafka – Borges/Buenos Aires – Praha.

Vyvrcholením jarní hudební sezóny ve Španělské synagoze byl červnový koncert pořádaný v rámci Mezinárodního hudebního festivalu Pražské jaro. Vokální soubor Adash uvedl dvě synagogální skladby na hebrejské texty z tvorby skladatele české národní hymny Františka Škroupa. Původně byly zkomponovány pro „Spolek upravené bohoslužby při Staré škole“, která stávala na místě dnešní Španělské synagogy.

Pohled na zrekonstruovanou Smíchovskou synagogu s přístavbou. Po stabilizaci mikroklimatických podmínek budou v bývalé synagoze uloženy archiválie a obrazová sbírka. Synagoga začne sloužit svému novému poslání jako depozitář i místo uložení a studia dokumentů k historii židovských obcí v českých zemích v roce 2005. Studovna a badatelna se nacházejí v přízemí nové přístavby, zatímco samotná synagoga zůstane pro veřejnost uzavřená. V bývalém vestibulu synagogy je otevřena specializovaná knižní prodejna a antikvariát.

Opravě a rekonstrukci bývalé synagogy v Praze 5 na Smíchově předcházelo vybourání staré přístavby. Na jejím místě byla vybudována přístavba nová – sídlo odborných pracovišť archivu muzea.

Soutěž „Gloria Musaealis“ vyhlašuje Ministerstvo kultury České republiky spolu s Asociací muzeí a galerií České republiky. Kromě nejlepších muzejních publikací jsou v dalších dvou kategoriích soutěže oceněny i nejlepší výstava a nejvýraznější muzejní počin roku. Letos se do soutěže přihlásilo 29 muzeí a galerií z celé České republiky se 45 soutěžními projekty. Hlavní cenu v kategorii Muzejní publikace roku 2003 převzali zástupci Židovského muzea 18. května 2004 na slavnosti v Pantheonu Národního muzea v Praze. Na obrázku ředitel Židovského muzea v Praze Leo Pavlát (vlevo), editoři oceněné knihy Eva Kosáková a Alexandr Putík a předseda Asociace muzeí a galerií Pavel Ciprian (vpravo).

V rámci výstavy „Karel Cudlín: Pasáže“ Židovské muzeum v Praze poprvé připravilo i doprovodné programy. Zahájila je zpěvačka Kateryna Tlustá-Kolcová, která zaujala posluchače svým podmanivým altem na večeru jidiš písní nazvaném „Lider fun dor cu dor – Písně z generace na generaci“.

Při příležitosti výstavy „Krajky ze sbírek Židovského muzea v Praze“ muzeum spolu s odborným časopisem Krajka vyhlásilo soutěž o nejlepší návrh (podvíněk) a provedení symbolu judaismu – Davidovy hvězdy. Na obrázku odborná porota při hodnocení přihlášených prací: zleva Alena Mašková, odborná učitelka Střední umělecké školy textilních řemesel v Praze; rabín Jubilejní synagogy v Praze Samuel M. Abramson; Alexandr Putík, judaista Židovského muzea v Praze; Anna Halíková, předsedkyně Občanského sdružení Krajka a Dana Veselská, kurátorka textilní sbírky Židovského muzea v Praze a kurátorka výstavy.

Izraelský ministr zahraničí a místopředseda vlády Silvan Shalom s chotí při návštěvě Židovského muzea v Praze.

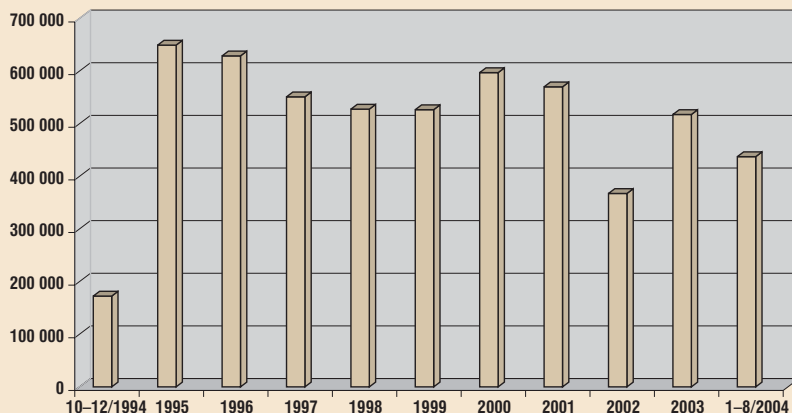
Co Židovské muzeum v Praze nabízí

- Prohlídku Maiselovy synagogy se stálou expozicí „Dějiny Židů v Čechách a na Moravě I. – od počátku osídlení do počátku emancipace“
- Prohlídku Španělské synagogy se stálou expozicí „Dějiny Židů v Čechách a na Moravě II. – od emancipace do současnosti“ a v zimní modlitebně prohlídku stálé expozice „Stříbro českých synagog“
- Prohlídku Pinkasovy synagogy s Památníkem obětí holocaustu z Čech a Moravy se stálou expozicí „Dětské kresby z Terezína 1942–1944“
- Prohlídku Klausové synagogy se stálou expozicí „Židovské tradice a zvyky I. – svátky, synagoga, běh života“
- Prohlídku Obřadní síně se stálou expozicí „Židovské tradice a zvyky II. – běh života“
- Prohlídku Starého židovského hřbitova z 15.–19. století
- Prohlídku židovského hřbitova v Praze na Žižkově ze 17.–18. století
- Prohlídky krátkodobých výstav v Galerii Roberta Guttmanna
- Speciální přednášky a prohlídky prostřednictvím Vzdělávacího a kulturního centra muzea
- Semináře s židovskou tematikou
- Osvětové a kulturní pořady s židovskou tematikou ve Vzdělávacím a kulturním centru muzea
- Služby referenčního centra v administrativní budově vybaveného základní judaistickou literaturou a speciálním softwarem
- Služby počítačové učebny ORT ve Vzdělávacím a kulturním centru zaměřené na židovská témata s připojením na Internet a se speciálním softwarem
- Služby specializované knihovny pro odbornou i laickou veřejnost
- Konzultace pro odbornou i laickou veřejnost k otázkám dějin českých a moravských Židů
- Konzultace pro odbornou i laickou veřejnost k otázkám persekuce českých a moravských Židů za druhé světové války
- Historické obrazové materiály k reprodukci
- Vlastní publikace a propagační materiál
- Možnost rezervovat si návštěvu v přesně určený čas prostřednictvím Rezervačního centra
- Prohlídky expozic s kvalifikovanými průvodci
- Prohlídku s individuálním audioprůvodcem na základě smlouvy s firmou Gallery service, s.r.o.

Statistika návštěvnosti Židovského muzea v Praze od 1. 10. 1994 do 31. 8. 2004

Rok	10–12/1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1–8/2004
Počet návštěvníků	172 511	649 249	628 819	551 061	527 662	526 663	597 088	570 077	367 447	517 454	437 419

Poznámka: v roce 2002 klesla návštěvnost v důsledku povodní

Dokončené opravy a rekonstrukce objektů Židovského muzea v Praze spjaté vždy s otevřením nové stálé expozice; nově zahájené činnosti

- 1995 – Maiselova synagoga – celková oprava a rekonstrukce, zřízení stálé expozice v hlavní lodi Dějiny Židů v Čechách a na Moravě I. – od počátku osídlení do počátku emancipace. Celkem vystaveno 145 originálů a faksimilií.
- 1995 – 2004 – Starý židovský hřbitov z 15.–18. století (průběžné restaurování náhrobků, péče o zeleň).
- 1995 – zahájení prodeje vstupenek do muzea počítačovým systémem on-line, vznik Rezervačního centra muzea.
- 1996 – Klausová synagoga – celková oprava a rekonstrukce, zřízení stálé expozice v hlavní lodi Židovské tradice a zvyky I. – synagoga a svátky, na galerii stálá expozice Židovské tradice a zvyky II. – běh života. Celkem vystaveno 474 originálů a faksimilií.
- 1996 – Obřadní síň – celková oprava a rekonstrukce, zřízeno pokračování stálé expozice Židovské tradice a zvyky II. – běh života. Celkem vystaveno 140 originálů a faksimilií.
- 1996 – založeno Vzdělávací a kulturní centrum ŽMP v Maiselově ulici 15, Praha 1, disponující knihovnou, audiotékou, videotékou, počítačovou učebnou a dvěma přednáškovými sály.
- 1996 – vytvořen integrovaný zabezpečovací a protipožární systém zahrnující i objekty Židovské obce v Praze, který je průběžně zdokonalován a rozvíjen.
- 1997 – Pinkasova synagoga – celková oprava a rekonstrukce, v hlavní lodi dokončeno psaní nápisů obětí šoa, znovuotevřen Památník obětem holocaustu z Čech a Moravy, v prvním poschodí stálá expozice Příběh dětí. Dětské kresby z Terezína 1942–1944. Celkem vystaveno 238 originálů a faksimilií. Synagoga byla ozvučena četbou jmen zavražděných, střídanou modlitbami Kadiš a Slyš Izraeli.
- 1998 – Španělská synagoga – celková oprava a rekonstrukce, zřízení stálé expozice v hlavní lodi a na galerii Dějiny Židů v Čechách a na Moravě II. – od emancipace do současnosti. Celkem vystaveno 535 originálů a faksimilií.
- 1998 – dokončena oprava a rekonstrukce synagogy v Golčově Jeníkově, plně zprovoznění depozitáře textilu.
- 2001 – Španělská synagoga – zimní modlitebna: zřízena stálá expozice Stříbro českých synagog. Celkem vystaveno 193 předmětů.
- 2001 – Administrativní budovy v ulici U staré školy 1 a 3, Praha 1 – celková oprava a rekonstrukce, zřízeno správní centrum muzea, odborná pracoviště, depozitáře, referenční centrum, restaurace, Galerie Roberta Guttmanna.
- 2001 – Židovský hřbitov ze 15.–19. století v Praze na Žižkově (výstavba nové zdi, zahájení restaurování náhrobků, péče o zeleň).
- 2003 – jaro: odstraněny následky záplav v pěti budovách postižených povodní v srpnu 2002.
- 2003 – podzim: znovuotevření Pinkasovy synagogy vážně poškozené při povodni v srpnu 2002.
- 2004 – Synagoga v Praze na Smíchově z 30. let 20. století – celková oprava a rekonstrukce, zřízeno sídlo archivu zvláštního významu s židovskými archiváliemi a depozitáře obrazové sbírky.

Krátkodobé výstavy Židovského muzea v Praze uspořádané v letech 1994–2004

1995

Klausová synagoga – galerie:

„Biblické motivy ve sbírkách Židovského muzea v Praze“
(6. 9. – 31. 10. 1995)

Kurátorky výstavy: Jiřina Šedinová, Eva Kosáková

Výstava se uskutečnila v rámci festivalu „Starý zákon v umění“ pod záštitou prezidenta České republiky Václava Havla.

1996

Klausová synagoga – galerie:

„Příběh Židovského Muzea v Praze“ (12. 6. – 8. 9. 1996)

Kurátor výstavy: Arno Pařík

Výstava věnovaná historii muzea dokumentovala život a úsilí zakladatelů a tvůrců muzea. Vyjádřila úctu a uznání osobnostem, jejichž dílu dosud nebyla věnována patřičná pozornost.

„Historismus na synagogálních textilích 19. a počátku 20. století“
(18. 9. – 29. 11. 1996)

Kurátorka výstavy: Ludmila Kybalová

Výstava vzácných chrámových opon a pláštiků na Tóru ze sbírek Židovského muzea v Praze se konala při příležitosti konání mezinárodního symposia ICOM (International Council of Museums) v Praze.

„Ruth Levin – Mir pouště“ (11. 12. 1996 – 28. 2. 1997)

Kurátor výstavy: Arno Pařík

Výstava akvarelů a obrazů známé izraelské malířky, rodačky z Prahy, s motivy z Judských hor, okolí Mrtvého moře, Negevu, Sinaje, ale také z Jordánska a Egypta.

1997

Klausová synagoga – galerie:

„*Restaurované textilie Židovského muzea v Praze*“ (19. 3. – 30. 5. 1997)

Kurátorka výstavy: Ludmila Kybalová

Vystavené exponáty (vzácné pláštiky na Tóru, synagogální opony a drobný textil jako pokrývky, povijany, sáčky na modlitební řemínky a pokrývky hlavy pocházející ze 17.–19. století) doložily vysokou profesionální úroveň restaurátorů Židovského muzea a odborníků, s nimiž muzeum spolupracuje.

„*Architektura zničených synagog*“ (18. 6. – 30. 8. 1997)

Kurátor výstavy: Arno Pařík

První ucelené zpracování tématu architektury synagog na půdě Židovského muzea. S ohledem na širší informaci a rozsah vystavených dokumentů byla výstava ojedinelá. Dala návštěvníkům nahlédnout do bohaté historie synagog na území Čech a Moravy.

„*Mark Podwal – Židovské sny*“ (3. 9. – 31. 11. 1997)

Kurátor výstavy: Arno Pařík

Výstava kreseb a akvarelů významného současného amerického grafika a ilustrátora. V Praze se české veřejnosti představil poprvé. V mnohých kresbách se Mark Podwal inspiroval svou návštěvou Prahy v roce 1996 a vytvořil je právě pro výstavu v Židovském muzeu.

1998

Zimní modlitebna Španělské synagogy:

„*Oprava a rekonstrukce Španělské synagogy*“ (25. 11. 1998 – 28. 2. 1999)

Kurátor výstavy: Arno Pařík

Soubor fotografií dokumentoval celý průběh opravy a rekonstrukce Španělské synagogy a restaurování jejího interiéru.

1999

Zimní modlitebna Španělské synagogy:

„*Viktor Munk – tváře a postavy*“ (25. 3. – 16. 5. 1999)

Kurátor výstavy: Arno Pařík

Výstava obrazů českého naivního malíře Viktora Munka (1928–1997), který byl vězněn v Terezíně a v Osvětimi a nakonec se usadil ve středních Čechách. Obrazy na výstavě vznikly převážně v 60. a 70. letech.

„*Vražda v Polné*“ (17. 6. – 15. 10. 1999)

Kurátor výstavy: Arno Pařík

Výstava ke 100. výročí nechalně známého soudního procesu s Leopoldem Hilsnerem soustředila řadu dobových listinných a obrazových materiálů, které dokumentovaly vypjaté antisemitské ovzduší soudního procesu i postoje tehdejší rakouské a české společnosti vůči židovské minoritě.

„*Genizot, nálezy z českých a moravských synagog*“

(4. 11. 1999 – 30. 1. 2000)

Kurátorka výstavy: Olga Sixtová

Výstava představila dílčí výsledek průzkumu českých a moravských synagog, který provedli pracovníci Židovského muzea v Praze od roku 1996. Byly představeny unikátní i typické nálezy z Luže, Březnice, Zalužan, Rychnova nad Kněžnou a Holešova.

2000

Zimní modlitebna Španělské synagogy:

„*Jamim mikedom – staré židovské pohlednice*“ (1. 3. – 31. 8. 2000)

Kurátor výstavy: Arno Pařík

Průřez jednou z nejrozsáhlejších sbírek pohlednic se židovskými motivy z území Čech a Moravy z let 1895–1930. Výstava se uskutečnila ve spolupráci se soukromým sběratelem Františkem Bányaiem. Jeho unikátní dokumenty dosud nebyly v Praze ani v zahraničí vystavovány.

„*Chava Pressburger – Beit Levitus, vzpomínky na rodný dům*“

(13. 9. – 31. 12. 2000)

Kurátor výstavy: Arno Pařík

Výstava izraelské výtvarnice Chavy Pressburger narozené v Praze. Její ojedinelou technikou vzniklé obrazy připomněly zapomenuté vzpomínky na život v Čechách před druhou světovou válkou.

2001

Zimní modlitebna Španělské synagogy:

„*Vavro Oravec – malíř duše*“ (17. 1. – 30. 4. 2001)

Kurátor výstavy: Arno Pařík

Výstava obrazů, které umělec daroval do sbírek Židovského muzea v Praze. Vystavený výběr přispěl k představení málo známého židovského umělce 20. století.

„*Avi Biran – Dialog s časem*“ (17. 5. – 26. 10. 2001)

Kurátor výstavy: Jaroslav Kuntoš

Výstava liturgických předmětů ze sbírek Židovského muzea v Praze v konfrontaci se současnou tvorbou izraelského designéra Avi Birana.

Galerie Roberta Guttmanna:

„*Robert Guttman – malíř a turista z Prahy*“ (12. 4. – 19. 8. 2001)

Kurátor výstavy: Arno Pařík

Nejobsáhlejší výstava známého pražského židovského naivisty z doby první republiky. Vystavena byla Guttmannova díla, ale také obrazy a karikatury umělce vytvořené jinými tvůrci, dobové fotografie a dokumenty dochované ve sbírce Židovského muzea.

„*Navracené obrazy – sbírka dr. Emila Freunda*“ (6. 9. 2001 – 6. 1. 2002)
Kurátorka výstavy: Michaela Hájková
Výstava uměleckých děl zkonfiskovaných nacisty během druhé světové války pražskému židovskému sběrateli. Představila výběr z obrazů, které byly, v rámci restitučního zákona o zmírňování některých majetkových krivd obětem holocaustu, navraceny Židovskému muzeu v Praze Národní galerii v říjnu 2000.

2002

Galerie Roberta Guttmanna:

„*Robert Horvitz – Esence*“ (17. 1. – 7. 4. 2002)

Kurátorka výstavy: Michaela Hájková

Výstava amerického židovského autora Roberta Horvitze. Zahájila cyklus „Židovská přítomnost v současném vizuálním umění“, který představuje reprezentativní výběr z tvorby žijících umělců, jež spojuje reflexe vlastní židovské identity.

„*Benjamin Levy – Setkání*“ (25. 4. – 27. 5. 2002)

Kurátor výstavy: Arno Pařík

Výstava kreseb, akvarelů a kvašů současného izraelsko-amerického malíře Benjamina Levyho.

„*Michal Singer – Obrazy z let 1999–2002*“ (7. 11. 2002 – 26. 1. 2003)

Kurátor výstavy: Arno Pařík

Výstavy obrazů mladého pražského malíře Michala Singera.

2003

Galerie Roberta Guttmanna:

„*Hora hor. Pouštní projekty Aleše Veselého*“ (12. 2. – 6. 4. 2003)

Kurátorka výstavy: Michaela Hájková

Výstava kreseb, studií a maket českého sochaře Aleše Veselého. Monumentální krajinné projekty byly odrazem zážitků z návštěv Izraele; z putování po Judských horách a poznání Negevské pouště a Sinaje.

„*Umlčené tóny – život a dílo českých židovských umělců Gideona Kleina a Egona Leděče*“ (16. 4. – 15. 6. 2003)

Kurátorky výstavy: Anita Franková a Jana Šplíchalová

Výstava z cyklu „Nové přírůstky muzejních sbírek“ představila dokumenty z dosud méně známého předválečného působení dvou židovských hudebníků z Čech před jejich deportací do koncentračního tábora Terezín.

„*Adolf Kohn. Malíř pražského ghetta*“ (26. 6. – 26. 9. 2003)

Kurátor výstavy: Arno Pařík

První samostatná výstava obrazů Adolfa Kohna (1868–1953) zachycující na drobných obrázcích mizející Židovské Město v Praze před asanací.

„*Nalezené tváře – vzpomínka na oběti holocaustu v dokumentech a fotografiích*“ (16. 10. – 23. 1. 2004)

Kurátorky výstavy: Anita Franková a Jana Šplíchalová

Výstava završila akci „Pomozte pátrat po zmizelých sousedech“. Představila výběr z nově získaných dokumentů vztahujících se k nacistické genocidě českých a moravských Židů.

Císařská konírna Pražského hradu:

„*K slávě a ozdobě – synagogální textilie ze sbírek Židovského muzea v Praze*“ (26. 3. – 23. 6. 2003)

Kurátorka výstavy: Ludmila Kybalová

Výstava uspořádaná ve spolupráci se Správou Pražského hradu v Císařské konírně Pražského hradu představovala jedinečnou přehlídku synagogálních textilií ze sbírek muzea. Byl to vůbec nejrozsáhlejší výstavní projekt mimo sídlo muzea na území České republiky.

2004

Galerie Roberta Guttmanna:

„*Emil Orlik – Podobizny přátel a současníků*“ (5. 2. – 11. 4. 2004)

Kurátor výstavy: Arno Pařík

Výstava obrazů, grafických prací a kreseb pražského umělce z počátku 20. století Emila Orlika, jehož dílo začalo být v posledních letech znovu objeveno. Součástí výstavy byl výběr ze souboru 69 Orlikových kreseb, které muzeum obdrželo darem od Orlikovy neteře, paní Anity Bollag ze Spojených států.

„*Karel Cudlín – Pasáže*“ (22. 4. – 6. 6. 2004)

Kurátorka výstavy: Michaela Hájková

Výstava fotografií předního českého fotografa byla součástí cyklu „Židovská přítomnost v současném vizuálním umění“, který je zaměřen na mapování vztahu současné vizuální kultury a judaismu.

„*Krajky ze sbírek Židovského muzea v Praze*“ (24. 6. – 22. 7. 2004)

Kurátorka výstavy: Dana Veselská

Výstava z cyklu „Nové přírůstky muzejních sbírek“ se uskutečnila při příležitosti XI. světového krajkářského kongresu v Praze. Vystavovaný soubor představil široké spektrum paličkovaných krajk nejen na synagogálních textiliích, ale i oděvech či oděvních součástech. Součástí výstavy byly také portréty z obrazové kolekce muzea.

„*Mel Alexenberg – Kybernetičtí andělé*“ (12. 8. – 26. 9. 2004)

Kurátorka výstavy: Michaela Hájková

Výstava z cyklu „Židovská přítomnost v současném vizuálním umění“ renomovaného amerického židovského umělce Mela Alexenberga žijícího v Izraeli. Experimentální kurátorský projekt byl zaměřen na estetický koncept mírového poselství na Blízkém východě.

Publikace vydané Židovským muzeem v Praze v letech 1994–2004

JEWISH CUSTOMS AND TRADITIONS

Text by Jana Doleželová, Alexandr Putík, Jiřina Šedinová; translation Till Gottheinerová; photographs by Dana Cabanová. Praha, The Jewish Museum in Prague, 1994. 101 pp.

THOSE WHO WANT TO SAY SOMETHING TO FUTURE GENERATIONS SHOULD SPEAK OUT!

Margit Herrmannová, Helena Schützová; translation Olga Kuthanová. Praha, The Jewish Museum in Prague, 1994. 101 pp.

KDO CHCE BUDOUCÍM NĚCO ŘÍCI, MÁ PROMLUVIT

Margit Herrmannová, Helena Schützová. Praha, Židovské muzeum v Praze, 1994. 89 s.

JÜDISCHE TRADITIONEN UND GEBRÄUCHE

Jana Doleželová, Alexandr Putík, Jiřina Šedinová; Übersetzung Margit Herrmannová; Fotos Dana Cabanová. Prag: Das Jüdische Museum in Prag, 1994. 101 S.

GOLEM KRÁČÍ ŽIDOVSKÝM MĚSTEM / THE GOLEM WALKS THROUGH THE JEWISH TOWN

Jiřina Šedinová, Eva Kosáková; fotografie Dana Cabanová. Praha: Židovské muzeum v Praze, 1994. 74 s., angl. text-příloha 24 s.

ŽIDOVSKÉ TRADICE A ZVYKY

Jana Doleželová, Alexandr Putík, Jiřina Šedinová; fotografie Dana Cabanová. Praha: Židovské muzeum v Praze, 1995. 101 s.

NO HE VISTO MARIPOSAS POR AQUÍ – DIBUJOS Y POEMAS DE LOS NIÑOS DE TEREZÍN

Editado por Anita Franková, Hana Povolná; traducción Migdalia Plicková. 1 ed. Praga: Museo Judío de Praga, 1996. 90 p.

CHILDREN OF THE HOLOCAUST – DRAWINGS FROM THE TEREZIN CONCENTRATION CAMP

New Zeland Tour 1996-1997: information and media guide. Praha: Židovské muzeum v Praze, 1997. 58 pp.

THE HEBREW INSCRIPTION ON THE CRUCIFIX AT CHARLES BRIDGE IN PRAGUE – THE CASE OF ELIAS BACKOFFEN AND BERL TABOR IN THE APPELATION COURT

Alexandr Putík. Praha: Židovské muzeum v Praze, 1997.

ŽIDÉ, DĚJINY A KULTURA

Leo Pavlát [et al.]. Praha: Židovské muzeum v Praze, 1997. 144 s.

O CHLAPCI, KTERÝ SE NESTAL ČÍSLEM

Bedřich Fritta, Ivan Klíma.

Praha: Židovské muzeum v Praze, 1998. 55 s.

THE JEWISH MUSEUM IN PRAGUE REPORT ON I. LEVIN'S "THE LAST CHAPTER OF THE HOLOCAUST?"

Commentary Leo Pavlát. Prague: The Jewish Museum in Prague, 1998. 61 pp.

JEWISH CUSTOMS AND TRADITIONS: FESTIVALS, THE SYNAGOGUE AND THE COURSE OF LIFE – exhibition guide

Alexandr Putík, Eva Kosáková, Dana Cabanová; translation Joy Moss Kohoutová, Stephen Hattersley; photographs Dana Cabanová. Praha: The Jewish Museum in Prague, 1998. 87 pp.

HILSNEROVA AFÉRA A ČESKÁ SPOLEČNOST 1899–1999

Sborník přednášek z konference na Univerzitě Karlově v Praze ve dnech 24.–26. listopadu 1999. Uspoř. Miloš Pojar; Praha: Židovské muzeum v Praze, 1999. 223 s.

HISTORY OF THE JEWS IN BOHEMIA AND MORAVIA: FROM EMANCIPATION TO THE PRESENT: THE SPANISH SYNAGOGUE – exhibition guide

Anita Franková [et al.]. Prague: The Jewish Museum in Prague, 1999. 79 pp.

EINEN SCHMETTERLING HABE ICH HIER NICHT GESEHEN – KINDERZEICHNUNGEN UND GEDICHTE AUS TEREZÍN

Vorbereitet von Anita Franková, Hana Povolná; Übersetzung Margit Herrmannová, Otto Kalina. 3. Aufl. Prag: Das Jüdische Museum in Prag, 1999. 90 S.

ŽIDOVŠTÍ AUTOŘI V LITERATURÁCH EVROPSKÝCH ZEMÍ

Sborník přednášek z cyklu ve Vzdělávacím a kulturním centru Židovského muzea v Praze v lednu 1998 až únoru 1999. Uspoř. Jiří Franěk a Miloš Pojar. Praha: Židovské muzeum v Praze, 1999. 157 s.

ČESKOŽIDOVŠTÍ SPISOVATELÉ V LITERATUŘE 20. STOLETÍ

Sborník přednášek z cyklu uvedeného ve Vzdělávacím a kulturním centru Židovského muzea v Praze od září 1999 do června 2000. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2000. 119 s.

DĚJINY ŽIDŮ V ČECHÁCH A NA MORAVĚ – vzdělávací CD-ROM pro studenty středních škol [multimédium].

Praha: Židovské muzeum v Praze, 2000. CD-ROM

PRACOVNÍ SEŠIT PRO ŽÁKY A UČITELE

navštěvující Vzdělávací a kulturní centrum. Ilustrace Hana Pavlátová. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2000. 12 s.

THIS IS NOT A FAIRY TALE – IT'S A REAL!

Pictures by Bedřich Fritta, text by Ivan Klíma; translation Stephen Hattersley. 1st ed. Prague: The Jewish Museum in Prague, 2000. 106 pp.

I HAVE NOT SEEN A BUTTERFLY AROUND HERE – CHILDREN'S DRAWINGS AND POEMS FROM TEREZÍN

Ed. by Anita Franková, Hana Povolná; translation Joy Kadečková, Jeanne Němcová. 1st ed. Prague: The Jewish Museum in Prague, 2000. 90 pp.

NO HE VISTO MARIPOSAS POR AQUÍ – DIBUJOS Y POEMAS DE LOS NIÑOS DE TEREZÍN

Editado por Anita Franková, Hana Povolná; traducción Migdalia Plicková. 2 ed. Praga: Museo Judío de Praga, 2000. 90 p.

JAMIM MIKEDEM: STARÉ ŽIDOVSKÉ POHLEDNICE / PERIOD JEWISH POSTCARDS

Text Bedřich Nosek; překlad Stephen Hattersley. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2000. 43 s.

PRAŽSKÉ SYNAGOGY / PRAGUE SYNAGOGUES / PRAGER SYNAGOGEN
Arno Pařík; fotografie Dana Cabanová, Petr Kliment. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2000 (2. vyd. 2003). 120 s.

LES SYNAGOGUES DE PRAGUE / SINAGOGAS PRAGUENSES / SINAGOGHE DI PRAGA

Arno Pařík; fotografie Dana Cabanová, Petr Kliment. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2000. 120 s.

HISTOIRE DES JUIFS EN BOHEME ET MORAVIE: DES LUMIERES A NOS JOURS

Guide de l'exposition. Anita Franková [et al.]; traduction Aude Brunel; photographs Dana Cabanová, Petr Kliment. Prague: Musée Juif de Prague, 2001. 80 p.

I HAVE NOT SEEN A BUTTERFLY AROUND HERE – CHILDREN'S DRAWINGS AND POEMS FROM TEREZÍN

Ed. by Anita Franková, Hana Povolná; translation Joy Kadečková, Jeanne Němcová and Edith Pargeretová. 8th ed. Prague: The Jewish Museum in Prague, 2001. 90 pp.

ICI JE N'AI PAS VU DE PAPIILLON – DESSINS ET POEMES DES ENFANTS DE TEREZÍN

Anita Franková, Hana Povolná; traduction Aude Brunel. 1ère edition. Prague: Musée Juif de Prague, 2001. 90 p.

PRAŽSKÉ SYNAGOGY / PRAGUE SYNAGOGUES / PRAGER SYNAGOGEN / LES SYNAGOGUES DE PRAGUE / SINAGOGAS PRAGUENSES / SINAGOGHE DI PRAGA

[multimédium] Arno Pařík, Dana Cabanová, Petr Kliment. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2001. CD-ROM

COUTUMES ET TRADITIONS JUIVES: LES FETES, LA SYNAGOGUE ET LE COURS DE LA VIE – guide de l'exposition. Alexandr Putík, Eva Kosáková, Dana Cabanová; traduction Aude Brunel; illustrations Hana Pavlátová. Prague: Musée Juif de Prague, 2001. 80 p.

QUI NON HO VISTO FARFALLE – DISEGNI E POESIE DEI BAMBINI DI TEREZÍN

Anita Franková, Hana Povolná; traduzioni Dagmar Denčíková, Antonio de Blasio. 1 ed. Praga: Museo Ebraico di Praga, 2001. 90 p.

ROBERT GUTTMANN – MALÍŘ A TURISTA Z PRAHY

Arno Pařík. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2001. 48 s.

ROBERT GUTTMANN – PAINTER AND TRAVELLER FROM PRAGUE

Arno Pařík, translation Stephen Hattersley. Prague: The Jewish Museum in Prague, 2001. 48 pp.

ŽIDÉ, DĚJINY A KULTURA

Leo Pavlát [et al.]. 2. doplněné vydání. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2001. 143 s.

EINEN SCHMETTERLING HABE ICH HIER NICHT GESEHEN – KINDERZEICHNUNGEN UND GEDICHTE AUS TEREZÍN

Vorbereitet von Anita Franková, Hana Povolná; Übersetzung Margit Herrmannová, Otto Kalina. 4. Aufl. Prag: Das Jüdische Museum in Prag, 2001. 90 S.

STÍN ŠOA NAD EVROPOU

Šborník přednášek z cyklu uvedeného ve Vzdělávacím a kulturním centru Židovského muzea v Praze v lednu 2000 až prosinci 2001. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2001. 315 s.

ADOLF KOHN – MALÍŘ PRAŽSKÉHO GHETTA

Arno Pařík. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2002. 48 s.

ADOLF KOHN – PAINTER OF THE PRAGUE GHETTO

Arno Pařík; translation Stephen Hattersley. Prague: The Jewish Museum in Prague, 2002. 48 pp.

BATEJ–HA–KNESET BE–PRAG / PRAŽSKIJE SINAGOGI / PARAHA NO ŠINAGÓGU

Arno Pařík; fotografie Dana Cabanová, Petr Kliment; překlad do ruštiny Natafja Bolkova, do hebrejštiny Živ Semadar, do japonštiny Akiko Maršálková. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2002. 117 s.

NOEMOVA ARCHA – POMOZTE ZACHRÁNIT ZVÍŘÁTKA PŘED POTOPOU
Židovské muzeum v Praze; ilustrace Hana Pavlátová. 1. vyd. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2002. 12 s.

ŽIDOVSKÁ PRAHA

Arno Pařík; fotografie Dana Cabanová, Petr Kliment. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2002. 56 s.

JEWISH PRAGUE

Arno Pařík; photographs Dana Cabanová, Petr Kliment; translation Stephen Hattersley. Prague: The Jewish Museum in Prague, 2002 (2nd and 3rd ed. 2003). 56 pp.

DAS JÜDISCHE PRAG

Arno Pařík; Fotografies Dana Cabanová, Petr Kliment; Übersetzung Peter Zieschang. Prag: Das Jüdische Museum in Prag, 2002 (2. Aufl. 2003). 56 S.

PRAGUE JUIVE

Arno Pařík; photographie Dana Cabanová, Petr Kliment; traduction Aude Brunel. Prague: Musée Juif de Prague, 2002 (2ème ed. 2003). 56 p.

LA PRAGA JUDÍA

Arno Pařík; fotografías Dana Cabanová, Petr Kliment; traducción Daniel Gá-j. Praga: Museo Judío de Praga, 2002 (2 ed. 2003). 56 p.

PRAGA EBRAICA

Arno Pařík; fotografie Dana Cabanová, Petr Kliment; traduzione Dagmar Denčíková e Antonio De Blasio. Praga: Museo Ebraico di Praga, 2002 (2 ed. 2003). 56 p.

HISTORY OF THE JEWS IN BOHEMIA AND MORAVIA: FROM THE FIRST SETTLEMENTS UNTIL EMANCIPATION: THE MAISEL SYNAGOGUE – exhibition guide

Alexandr Putík, Olga Sixtová; translation Stephen Hattersley; photographs Dana Cabanová, Petr Kliment. Prague: The Jewish Museum in Prague, 2002. 107 pp.

BOSKOVICKÁ SYNAGOGA – průvodce

Olga Sixtová, Daniel Polakovič, Arno Pařík; fotografie Dana Cabanová, Petr Kliment.

Praha: Židovské muzeum v Praze: Muzeum Boskovicka, 2002. 63 s.

BOSKOVICE SYNAGOGUE – guide

Olga Sixtová, Daniel Polakovič, Arno Pařík; photographs Dana Cabanová, Petr Kliment; translation Stephen Hattersley. Prague: The Jewish Museum in Prague: Boskovice Region Museum, 2002. 63 pp.

AMERICKÁ ŽIDOVSKÁ LITERATURA

Sborník přednášek Hany Ulmanové z cyklu Vzdělávacího a kulturního centra Židovského muzea v Praze, říjen 2001 až červen 2002. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2002. 88 s.

ARJE, TVŮJ PRŮVODCE ŽIDOVSKÝM MĚSTEM I.

Židovské muzeum v Praze; ilustrace Hana Pavlátová. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2003. 16 s.

ARJE, TVŮJ PRŮVODCE ŽIDOVSKÝM MĚSTEM II.

Židovské muzeum v Praze; ilustrace Hana Pavlátová. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2003. 16 s.

GOLEM V NÁBOŽENSTVÍ, VĚDĚ A UMĚNÍ / GOLEM EN LA RELIGIÓN, LA CIENCIA Y EL ARTE

Sborník přednášek ze semináře konaného 9. října 2002 ve Vzdělávacím a kulturním centru Židovského muzea v Praze / recopilación de ponencias del seminario celebrado el 9 de octubre 2002 en el Centro de Enseñanza y Cultura del Museo Judío de Praga. Uspořádal Miloš Pojar; překlad do španělštiny Kateřina Kráčmarová. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2003. 272 s.

HANIN KUFŘÍK – příběh dívky, která se nevrátila

Karen Levine; překlad z angl. Dana Makovičková. Praha: Portál: Židovské muzeum v Praze, 2003. 117 s.

NAVZDORY OSUDU: Fritz Weiss: aranžmá pro Orchestr Emila Ludvíka: unikátní nahrávky z let 1940- 41 / In defiance of fate [zvukový záznam].

Praha: Židovské muzeum v Praze, 2003. Audio CD

PRAŽSKÉ ŽIDOVSKÉ HŘBITOVY / PRAGUE JEWISH CEMETERIES / PRAGER JÜDISCHE FRIEDHÖFE

Arno Pařík [et al.]. anglický překlad Stephen Hattersley, německý překlad Peter Zieschang; fotografie Dana Cabanová a Petr Kliment. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2003. 152 s.

TEXTILES FROM BOHEMIAN AND MORAVIAN SYNAGOGUES FROM THE COLLECTIONS OF THE JEWISH MUSEUM IN PRAGUE

Ludmila Kybalová, Eva Kosáková and Alexandr Putík; with essays by Zlata Černá [et al.]; translation Derek Paton; photographs by Dana Cabanová, Petr Kliment and Jiří Tatranský. Prague: The Jewish Museum in Prague, 2003. 376 pp.

SYNAGOGÁLNÍ TEXTILIE / SYNAGOGUE TEXTILES / TEXTILES DE SYNAGOGUE /SYNAGOGALE TEXTILIEN / PARAMENTI SINAGOGALI [multi-médium]

Dana Veselská. [et al.]; překlad hebrejských textů Iveta Vondrášková, Michaela Scheibová; francouzský překlad Aude Brunel; italský překlad Dagmar De Blasio Denčíková; anglický překlad Stephen Hattersley; německý překlad Magda Veselská. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2003. CD-ROM

ALEŠ VESELÝ: HORA HOR – POUŠTNÍ PROJEKTY / MOUNTAIN OF MOUNTAINS – DESERT PROJECTS

Michaela Hájková; překlad do angličtiny Howard Sidenberg; překlad do hebrejštiny Daniel Ziss; fotografie Dana Cabanová, Petr Kliment, Jiří Tatranský. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2003. 124 s.

K SLÁVĚ A OZDOBĚ – VHS

Režie Irena Pavlásková, texty kolektiv autorů ŽMP. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2003. VHS/PAL

FOR DIGNITY AND ADORNMENT – VHS

Director Irena Pavlásková, texts by JMP authors, translation Stehen Hattersley. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2003. VHS/PAL

ŽIDOVSKÁ MENŠINA V ČESKOSLOVENSKU VE DVACÁTÝCH LETECH

Sborník přednášek z cyklu ve Vzdělávacím a kulturním centru Židovského muzea v Praze v říjnu 2002 až červnu 2003. Uspořádaly Blanka Soukupová a Marie Zahradníková. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2003. 132 s.

MÉ SRDCE JE JAZZBAND – vzácné nahrávky židovského hudebníka: Dol Dauber a jeho orchestry 1927–1938 / MY HEART IS A JAZZBAND [zvukový záznam]. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2004. Audio CD

EMIL ORLIK – PODOBIZNY PŘÁTEL A SOUČASNÍKŮ

Arno Pařík. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2004. 96 s.

EMIL ORLIK – PORTRAITS OF FRIENDS AND CONTEMPORARIES

Arno Pařík; translation Stephen Hattersley. Praha: The Jewish Museum in Prague, 2004. 96 pp.

MODERNIZACE, IDENTITA, STEREOTYP, KONFLIKT – SPOLEČNOST PO HILSNERÍADĚ

Blanka Soukupová, Peter Salner. Praha: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy; Židovské muzeum v Praze, 2004. 99 s.

KRAJKY ZE SBÍREK ŽIDOVSKÉHO MUZEA V PRAZE / LACES FROM THE COLLECTIONS OF THE JEWISH MUSEUM IN PRAGUE

Dana Veselská; kresby Štěpánka Dejmalová [et al.]; fotografie Dana Cabanová, Jiří Tatranský, translation by Stephen Hattersley. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2004. 115 s.

EINEN SCHMETTERLING HABE ICH HIER NICHT GESEHEN – KINDERZEICHNUNGEN UND GEDICHTE AUS TEREZÍN

Vorbereitet von Anita Franková, Hana Povolná; Übersetzung Margit Herrmannová, Otto Kalina. 5. Aufl. Prag: Das Jüdische Museum in Prag, 2004. 90 S.

I HAVE NOT SEEN A BUTTERFLY AROUND HERE – CHILDREN'S DRAWINGS AND POEMS FROM TEREZÍN

Ed. by Anita Franková, Hana Povolná; translation Joy Kadečková, Jeanne Němcová and Edith Pargeretová. 9th ed. Prague: The Jewish Museum in Prague, 2004. 90 pp.

ICI JE N'AI PAS VU DE PAPILLON – DESSINS ET POEMES DES ENFANTS DE TEREZÍN

Anita Franková, Hana Povolná; traduction Aude Brunel. 2ème edition. Prague: Musée Juif de Prague, 2004. 90 p.

NO HE VISTO MARIPOSAS POR AQUÍ – DIBUJOS Y POEMAS DE LOS NIÑOS DE TEREZÍN

Editado por Anita Franková, Hana Povolná. 2 ed. Praga: Museo Judío de Praga. 90 p.

QUI NON HO VISTO FARFALLE – DISEGNI E POESIE DEI BAMBINI DI TEREZÍN

Anita Franková, Hana Povolná; traduzioni Dagmar Denčíková, Antonio de Blasio. 2 ed. Praga: Museo Ebraico di Praga, 2004. 90 p.

KONCERT ZE ŠPANĚLSKÉ SYNAGOGY / CONCERT FROM THE SPANISH SYNAGOGUE [zvukový záznam]. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2004. Audio CD

Ocenění Židovskému muzeu v Praze

2001 cena dr. Bernarda Hellera (Hebrew Union College – Jewish Institute of Religion, USA)

2003 účast ve finále soutěže o titul Evropské muzeum roku 2003

2004 hlavní cena v soutěži českých a moravských muzeí „Gloria Musaealis“ v kategorii Muzejní publikace roku 2003 (MK ČR + AMG ČR) – publikace „Textil z českých a moravských synagog“.

2004 hlavní cena v soutěži o Nejkrásnější českou knihu roku 2003 v kategorii odborná a vědecká literatura (MK ČR + Památník písemnictví) – publikace „Textil z českých a moravských synagog“.

Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea v Praze

Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea v Praze

Maiselova 15, 110 00 Praha 1

Tel: +420 222 325 172, fax: +420 222 371 856

E-mail: education@jewishmuseum.cz; http://www.jewishmuseum.cz

Ředitel: PhDr. Miloš Pojar

Vzdělávací programy určené žákům a studentům základních, středních, vyšších odborných a vysokých škol

Přednášky:

- Nejstarší dějiny Židů do r. 135 n. l., vyhnání a diaspora (od r. 1997)
- Dějiny Židů v Čechách a na Moravě od 10. století do současnosti (od r. 1997)
- Židovský rok (od r. 1997)
- Dějiny antisemitismu, persekuce, šoa, rasismus a xenofobie (od r. 1997)
- Persekuce českých a moravských Židů za 2. světové války (od r. 1997)
- Významné židovské osobnosti v oblasti literatury v kontextu české kultury (od r. 2002)
- Současný Izrael (od r. 2002)
- Židovské náboženství, kultura, tradice a umění (od r. 1997)

Dílny – interaktivní výtvarně-dramatické vzdělávací programy

- Židovské tradice a zvyky (Pesach, Šabat, Chanuka, Purim – od r. 2000);
- Badatel v oboru judaismu (od r. 2001)
- Hebrejská abeceda (od r. 2001)
- Noemova archa (od r. 2002)
- Umění v mezních situacích
- Arje, tvůj průvodce židovským městem (2003)
- Zmizelí ghetto (od r. 2003)
- Holocaust v dokumentech (od r. 2003)
- Reflexe – viníci, zachránci a ti druzí (od r. 2003)
- Hanin kufřík (od r. 2003)

Projekty:

- Rekvalifikace průvodců PIS pro licenci na provázení Židovským muzeem (od r. 1998)
- CD ROM Dějiny Židů v Čechách a na Moravě (1999/2000)
- Interaktivní výtvarně-dramatický projekt Dílna (od r. 2000)
- Zmizelí sousedé (od r. 1999)
- O chlapi, který se nestal číslem – ve spolupráci s katedrou primární pedagogiky PedF UK Praha (v r. 2000)

- Projekt vzájemného poznávání a tolerance, určený budoucím učitelům 1.–5. třídy základní školy, ve spolupráci s Pedagogickou fakultou Univerzity Karlovy (v r. 2001)
- Projekt vzdělávacích putovních výstav Anna Franková – odkaz pro současnost a Příběh dětí – kresby dětí z terezínského ghetta. Uskutečňuje se na základě spolupráce s Anne Frank House v Amsterdamu (od r. 2002)
- Nedělní dílna – vybrané programy z nabídky projektu Dílna pro zájemce z řad rodičů s dětmi, domů dětí a mládeže či jiných zájemců (od r. 2003)

Projekt Židovského muzea v Praze ZMIZELÍ SOUSEDÉ

Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea v Praze nabízí od roku 1999 mladým lidem ve věku 12–18 let účast na projektu Zmizelí sousedé. Jeho cílem je přiblížit dnešní mladé generaci osud lidí z bezprostředního sousedství, kteří za druhé světové války zahynuli. Vzdělávací a kulturní centrum nabízí konkrétní inspiraci (základní text projektu s dotazníkem, vzdělávací pořady, setkání s pamětníky, témata, na která se zájemci mohou zaměřit). Studenti samostatně shromažďují informace získané z archivů svých škol, okresních archivů, vyprávění a dokumentů (fotografií, dopisů apod.), ale zejména z osobních setkání s pamětníky a svědky a zpracovávají literárně-dokumentační výpověď. Do léta 2004 se do projektu zapojilo více než sto jednotlivců i kolektivů ze základních a středních škol.

Vzdělávací a kulturní centrum vydalo sborník k projektu pro učitele (www.zmizeli-sousedé.cz), na dané téma vznikl v roce 2001 televizní film. Dokumenty a osobní svědectví téměř třiceti autorů prací lišících se přístupem, způsobem zpracování i lokalitou byly též zpracovány do putovní výstavy o dvanácti panelech. Od června 2002, kdy se uskutečnila vernisáž v Senátu Parlamentu ČR, navštívila tato výstava více než dvacet měst v Čechách a na Moravě. Jako ukázka (sebe)vzdělávací metody a motivace se výstava stala pravidelnou součástí terezínských mezinárodních seminářů pro učitele Holocaust ve vzdělávání.

Finanční podporu projektu poskytlo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Ministerstvo kultury ČR, Magistrát hlavního města Prahy, Měst-

ské části Praha 1 a 6, Nadační fond obětem holocaustu, Nadace Židovské obce v Praze, Mezinárodní visegrádský fond a Ringier ČR, a.s.
Partnerskými organizacemi jsou Ukrývané dítě, o.s. a Projekt Židovského muzea v Praze Zmizelí sousedé, o.s.

Kontakt:
Marie Zahradníková
marie.zahr@jewishmuseum.cz
Tel.: 222 325 172

Kulturní akce ve Vzdělávacím a kulturním centru Židovského muzea v Praze

Rok	Přednášky	Koncerty	Vernisáže	Autorské večery	Literární večery	Filmová promítání	Besedy a diskuze	Prezentace knih
1997	28	7			1	14	4	5
1998	53	13	3		1	14	7	5
1999	62	19	5			14		1
2000	65	13	3		2	13		6
2001	71	13	4	5		7		3
2002	56	17	4	6		8	1	4
2003	54	5	4	4		5		3
2004	45	8	3	1	1	2	1	3
celkem	434	95	26	16	5	77	13	30

Celkový součet všech akcí konaných ve Vzdělávacím a kulturním centru v letech 1997–2004 je 807

Měsíční průměr 8,5 akce; roční průměr 100 akcí za měsíc

Významné návštěvy v Židovském muzeu v Praze 1994–2004

1994

Václav Havel, prezident České republiky
Josef Lux, místopředseda vlády
Pavel Tigrid, ministr kultury
Avner Azulay, výkonný ředitel The Rich Foundation

1995

Mario Soares, portugalský prezident
Luigi Scafarò, italský prezident
Ehud Olmert, primátor Jeruzaléma
Amnon Rubinstein, izraelský ministr školství, kultury a sportu
Yossi Sarid, izraelský ministr životního prostředí
Matthias Wissmann, německý ministr dopravy

1996

Reuma Weizmannová, choť prezidenta Izraele Ezera Weizmanna
Elie Wiesel, nositel Nobelovy ceny míru
velvyslanci deseti východoasijských států v České republice
Hillary Clinton, manželka prezidenta USA
Eeva Ahtisaari, manželka finského prezidenta
Václav Havel, prezident České republiky

1997

Ronald S. Lauder, představitel řady významných mezinárodních židovských organizací, zakladatel Nadace RONALDA S. LAUDERA
Královna Sonja, manželka norského krále Harald V.
Madeline Albrightová, ministryně zahraničních věcí USA
Flavio Cotti, ministr zahraničí Švýcarska
Jonathan Sacks, vrchní rabín Velké Británie
Jicchak Levy, izraelský ministr dopravy
Menachem Porush, předseda Agudat Jisrael
Israel Meir Lau, vrchní aškenázský rabín Izraele

1998

Pierre Moscovici, francouzský ministr pro evropské záležitosti
Cachi Hanegbi (Tzachi Hanegbi), ministr spravedlnosti Izraele, s doprovodem
Efraim Kishon, izraelský spisovatel

1999

Marita Ulvskog, švédská ministryně kultury
Malcolm Hoenlein, výkonný ředitel Konference prezidentů nejvýznamnějších amerických židovských organizací (the Conference of Presidents of Major American Jewish Organizations) s manželkou

Nane Annan, manželka generálního tajemníka OSN Kofi Annana
Göran Persson, předseda švédské vlády
Kakuhan Enami, zástupce patriarchy nejstarší buddhistické školy v Japonsku

2000

David Levy, ministr zahraničních věcí Izraele
Zoltán Rockenbauer, ministr národního a kulturního dědictví Maďarské republiky
Lennart Meri, prezident Estonské republiky
Jicchak Navon, prezident státu Izrael v letech 1978–1983
Belgická královna Paola a belgický král Albert III.

2001

Pierre Moscovici, francouzský ministr pro evropské záležitosti
Jorge Sampaio, prezident Portugalska

2002

Laura Bushová, manželka amerického prezidenta s dcerou Jenny
Günther Verheugen, evropský komisař pro rozšíření Evropské unie
Serge Cwajgenbaum, generální sekretář Evropského židovského kongresu (Secretary General of the European Jewish Congress)
Rabín Abba Dunner, prezident Konference evropských rabínů
Rabín Michael Melchior, náměstek ministra zahraničí Státu Izrael
Jejich královská Výsost velkovévoda Henri a velkovévodkyně Lucemburska Maria Teresa
Madeline Albright, bývalá ministryně zahraničí USA
Václav Havel, prezident České republiky
Rabín Mordecai Eliahu, bývalý vrchní sefardský rabín Izraele

2003

Tom Lantos, americký senátor
Roman Polanski, americký režisér
Amos Oz, izraelský spisovatel
Yehiel Leket, předseda Židovského národního fondu (Keren Kayemeth LeJisrael)
Deborah Lipstadt, historička holocaustu, USA

2004

Silvan Shalom, místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí Izraele
Néstor Kirchner, prezident Argentiny

Členové správní a dozorčí rady Židovského muzea v Praze 1994–2004

První funkční období 1994–1999

Správní rada:

Efraim Karol Sidon, Federace židovských obcí, 1994–1999
Jiří Daniček, Federace židovských obcí, 1994–1999
Eva Lorencová, Židovská obec v Praze, 1994–1999
Zeno Dostál, Židovská obec v Praze, 1994–1996
Petr Kosák, Židovská obec v Praze, 1996–1998
Magdalena Šimková, Ministerstvo kultury ČR, 1994–1999

Dozorčí rada:

Samuel Guttmann, Federace židovských obcí, 1994–1998
Miroslav Konečný, Židovská obec v Praze, 1994–1999
Jakub Karfík, Ministerstvo kultury ČR, 1994–1996
Milan Plaček, Ministerstvo kultury ČR, 1997–1998, 1999
Veronika Braunová, Federace židovských obcí, 1998–1999

Druhé funkční období 1999–2004

Správní rada:

1999–2004
Eva Lorencová, Federace židovských obcí, 1999–2004
Jan Munk, Federace židovských obcí, 1999–2004
Tommy Karas, Židovská obec v Praze, 1999–2004
Jiří Daniček, Židovská obec v Praze, 1999–2004
Magdaléna Šimková, Ministerstvo kultury ČR, 1999–2004

Dozorčí rada:

Veronika Braunová, Federace židovských obcí, 1999–2004
Miroslav Konečný, Židovská obec v Praze, 1999–2004
Milan Plaček, Ministerstvo kultury ČR, 1999–2001
Božena Korčáková, Ministerstvo kultury ČR, 2001–2004

Nejvýznamnější sponzoři a přispěvatelé Židovského muzea v Praze

Zahraničí

The Ronald S. Lauder Foundation
The American Joint Distribution Committee
The Memorial Foundation for Jewish Culture
EX LIBRIS S.A.
The Rich Foundation
The Project Judaica Foundation
World ORT Union
The L.A. Pincus Fund for Jewish Education
United States Holocaust Memorial Council
The Rothschild Foundation
American Friends of the Czech Republic
The Javne Fund
Freie und Hansestadt Hamburg
The World Monuments Fund
The Hanadiv Charitable Foundation
The Rosalinde and Arthur Gilbert Foundation

Česká republika

Ministerstvo kultury ČR
Magistrát hl. m. Prahy
Česká nezávislá televizní společnost s.r.o.
ČPP s.p. o.z. Transgas
Komerční banka, a.s.
Nadační fond NOVA
Tabák, a.s., Kutná Hora
Česko-německý fond budoucnosti
Nadační fond obětem holocaustu
PHARE, MŠMT

Řekli o Židovském muzeu v Praze

VÁCLAV HAVEL

Velice si vážím práce
pražského Židovského muzea
a úspěchů, kterých dosáhlo
v posledních letech pod
vedením Lea Pavláta. Víím,
jak umotlo vřavacích klostů
z ciziny o tomto muzeu v
a vzhledává ho. Je dobře,
že toto muzeum už deset
let patří tomu, komu
jedine patří má, totiž
zalejší židovské komunitě.

Václav Havel

Činnost Židovského muzea v Praze v posledním desetiletí je pro mne spojena s opravami a rekonstrukcí řady nemovitých kulturních památek, zejména pražských synagog a Starého židovského hřbitova, a s jejich využitím pro veřejnost. V tomto období se stalo nejnavštěvovanějším muzeem v České republice, při muzeu bylo založeno vzdělávací a kulturní centrum.

To vše je o Židovském muzeu v Praze známo, už méně se ví, že v posledním desetiletí se také zkvalitnila péče o sbírku judaik z období 16.–20. století, uměleckých děl a židovských písemností, pro niž byly zřízeny nové depozitáře a konzervátorské dílny.

Mluvíme-li o jakékoliv instituci, nelze ale zapomenout, že za její činností vždy stojí konkrétní lidé. Také v téměř stoleté historii Židovského muzea v Praze jich byla dlouhá řada. Za všechny připomínám alespoň pány ze spolku, který v roce 1906 muzeum založil, a především obětavé muzejníky, kteří v každodenním ohrožení života a pod dohledem nacistických úředníků zachraňovali a zapisovali cenné doklady v letech, kdy doslova za dveřmi muzea se tisíce jejich spoluobčanů připravovaly na poslední cestu. Zapomenout nemohu ani na současné muzejníky a vedení muzea v čele s doktorem Leo Pavlátěm, který nejen muzeum úspěšně řídí, ale z titulu své funkce i osobně se významně podílí na výchově k toleranci, proti rasismu a xenofobii.

Přeji Židovskému muzeu v Praze do dalších let hodně úspěchů.

*Pavel Dostál
ministr kultury České republiky*

Za uplynulých deset let, kdy je v rukou židovské komunity v Čechách a na Moravě, dosáhlo Židovské muzeum v Praze řady nezpochybnitelných úspěchů. Je nejen nejnavštěvovanějším muzeem v celé České republice, nejen vzorně pečuje o pražské synagogy a hřbitovy, o archiv a depozitáře, nejen systematicky restauruje sbírkové předměty, ale především dokázalo najít vztah k veřejnosti. Stalo se muzeem maximálně živým, komunikujícím, ba přímo dialogickým, které se ještě více než mrtvým sbírkám věnuje návštěvníkům, našim i zahraničním. Imponuje mně úspěšným úsilím oslovovat naše děti a studenty.

Troufám si tvrdit, že snad nikdy v dějinách našich zemí nebylo povědomí o významu židovské komunity u nás a o jejím kulturním a duchovním přínosu tak silné, a přitom tak pozitivní. Ze srdce ději všem těm, kteří se v čele muzea i v řadách jeho zaměstnanců o to zasloužili.

*Petr Pithart
předseda Senátu Parlamentu České republiky*

*Vážený pane řediteli,
za měsíc uplyne deset let od realizace rozhodnutí, kterým bylo židovské komunitě v České republice vráceno do té doby státem provozované Státní židovské muzeum v Praze. Tento krok považuji za významný mezník nejen v péči o rozvoj židovské kultury a tradic na našem území, ale zejména za významné potvrzení duchovní kontinuity soužití židovské a křesťanské kultury, bez kterého by naše národy nikdy nedosáhly tak významných činů a úspěchů jak v oblasti kultury, tak vědy a umění.*

Dovolte mi, abych Vám touto cestou blahopřál k výročí Židovského muzea v Praze a ocenil Vaš osobní přínos k jeho významné činnosti, která představuje nenahraditelné a trvalé obohacení naší přítomnosti i budoucnosti.

*JUDr. Pavel Rychetský
předseda Ústavního soudu České republiky*

*Vážený pane řediteli, milý pane Pavláte,
nechce se mi věřit, že v říjnu t.r. uplyne již deset let ode dne, kdy bylo navráceno někdejší Státní židovské muzeum do rukou židovské komunity v Čechách a na Moravě. Myslím, že to byla změna více než přirozená, která přinesla své ovoce, a proto přijměte prosím moje upřímné blahopřání.*

Věhlas pražského Židovského muzea připomíná důstojným způsobem oběti Šoa i krásu, rozmanitost a velikost židovské kultury. Právě na tom máte Vy i Vaši kolegové obrovskou zásluhu vzhledem k Vaší úsilovné a poctivé práci, za kterou Vám patří můj obdiv a poděkování.

*Mgr. Jiří Janeček
generální ředitel
Česká televize*

Židovské muzeum v Praze již od počátku devadesátých let (tehdy jako Státní židovské muzeum v Praze) nastoupilo cestu plně profesionální kulturní instituce. Muzeum nadále rozvíjí své vysoce odborné zázemí reprezentované jak odborníky respektovanými zde i ve světě tak i činnosti související se správou sbírek, archivu a knihovny jako je vybavení restaurátorských dílen a depozitářů. Z pohledu památkové péče je nutné ocenit citlivou rekonstrukci Španělské synagogy s přílehlou administrativní budovou muzea a rekonstrukci a přístavbu Smíchovské synagogy.

*Jan Kněžínek
ředitel odboru
odbor památkové péče
Magistrát hlavního města Prahy*

*Vážený Dr. Pavláte:
chválím Vaši práci v oblasti vzdělávání a uchovávání vzpomínek na dějiny české židovské obce. Díky Vašemu úsilí a úsilí ostatních v Židovském muzeu v Praze se mohou rodiny, jako je ta má, opět dozvědět o historii svých rodinných příslušníků.*

Madeleine K. Albright

*Milý Leo,
ani jsem si nestačil všimnout, že již uplynulo 10 let od doby, kdy bylo Židovské muzeum v Praze předáno židovské komunitě v České republice. Gratulace a oslavy jsou jistě na místě a to nejen pro to, co se Vám podařilo dokázat za uplynulé desetiletí, ale také pro to, co vaše muzeum symbolizuje v židovském světě.*

Velmi dobře si vzpomínám na pronikavé hlasy, které začátkem devadesátých let hlásaly, že sbírka Státního židovského muzea by měla opustit Prahu. Měly za to, že zde není ani zájem a odborná znalost, ani lidé, kteří by se o ni řádně starali. Říkaly, že Židé a judaismus, a dokonce judaika nemají ve střední a východní Evropě budoucnost. Ale muzeum, které řídíš a o které se staráš, a mravenčí píle, která poznamenala renovování a restaurování pod tvou záštitou, mohou dnes soutěžit s těmi nejlepšími po celém světě.

Měl bys být právem hrdý.

*Rabín Andrew Baker, ředitel
Oddělení mezinárodních židovských vztahů
Americký židovský výbor*

*Vážený pane řediteli,
mohu s potěšením a s uznáním konstatovat, že Židovské muzeum v Praze plní svoji funkci velmi dobře. Posuzuji ho (samozřejmě spolu se svými kolegy z NG) ze dvou hledisek. Z toho utilitárního, tzn. podle toho, jak funguje spolupráce mezi Národní galerií v Praze a Židovským muzeem, a v tomto případě nenalézám žádné závady. Z obecného hlediska, kdy posuzuji funkci Židovského muzea jako instituce, tak i tady nacházím výhradně pozitivita. Pracovníci NG sledují výstavní aktivity Židovského muzea a považují je za profesionálně provedené, vědecké, fundované a divácky atraktivní. Národní galerie v Praze dále oceňuje vstřícnost, se kterou Židovské muzeum především ve Vaší osobě vychází vstřícně s žádostem o zápůjčky uměleckých děl z vašeho majetku. Proto si vážím naší spolupráce a věřím, že Židovské muzeum bude spolu s Vámi takto nadále pokračovat i v dalších letech.*

*Prof. Milan Knížák, Dr.A.
generální ředitel Národní galerie v Praze*

*Vážený Dr. Pavláte,
Za dobu mého působení ve funkci velvyslance Izraele v České republice jsem byl svědkem obdivuhodného a působivého růstu a rozvoje muzea, které jsou bezpochyby výsledkem usilovné práce a snažení Vás a zaměstnanců Vaší instituce.*

Měl jsem možnost navštívit Židovské muzeum v Praze při několika akcích a zaznamenal jsem, že Vaše organizace aktivně přispívá k prosazování židovské kultury jak v České republice, tak i po celém světě. To tvoří významnou část na cestě k lepšímu porozumění mezi našimi dvěma zeměmi.

*Arthur Anvon
velvyslanec Izraele v České republice*

Židovské muzeum v Praze jako staronová samostatná instituce přidalo dalších deset let k svému věku. Za těchto deset let dosáhlo pod taktovkou svého ředitele Dr. Leo Pavláta a za intenzivního vzepětí sil celého týmu spolupracovníků úspěchu, k němuž se mu právem dostává uznalých gratulací ze strany laiků i zasvěcenců, k nimž se mohu jen připojit. Po období plánované a dovršené rekonstrukce a výstavby začíná nové a stejně důležité období; očekávám, že významný důraz se přesune na vědecké programy, aby Židovské muzeum jako vědecký institut ještě více otevřelo své brány zájemcům o studium jako pokladnice poznání dějin českých, moravských a slezských Židů. Jsem přesvědčen, že s B-ží pomocí budeme Židovskému muzeu v Praze jeho řediteli a týmu spolupracovníků za splnění těchto očekávání gratulovat znovu se stejným uznáním jako dnes.

*Efraim K. Sidon,
vrchní zemský rabín a prezident rabínů v ČR a v Praze*

*Vážený,
Židovské muzeum v Praze je význačná instituce, bohatá vzácností svých sbírek a dobře řízená. Zejména pod vedením pana Leo Pavláta se toto muzeum významně rozvinulo. Udržíme s ním častý kontakt a tento vztah je vždy k naší naprosté spokojenosti. Doufáme, že toto muzeum bude i v budoucnosti pokračovat ve svém náležitém díle.*

*Nina Faran
ředitelka Beit Terezín, Izrael*

*Vážený pane řediteli,
dovoluji, abych u příležitosti blížícího se 10. výročí navrácení Židovského muzea v Praze židovské komunitě v českých zemích vyjádřil své poděkování za pomoc a spolupráci v uvedeném období. Vážím si i Vaší osobní pomoci, která významně přispívala k dosažení žádoucích výsledků. Stejně tak oceňuji úlohu muzea i Vás osobně při vyrovnávání se s takovými negativními jevy naší současnosti, jako je popírání holocaustu, projevy moderního antisemitismu a rasová nesnášenlivost. Domnívám se, že v uplynulém desetiletí se prestiž Židovského muzea zvýšila a chtěl bych upřímně popřát Vám i Vaším spolupracovníkům, aby tento příznivý trend nadále pokračoval.*

*doc. PhDr. Vojtěch Blodig, CSc.
zástupce ředitele Památníku Terezín*

Jsem rád, že mohu touto cestou poblahopřát Židovskému muzeu k malým narozeninám. Je pro mne vždy velkým potěšením spolupracovat s touto unikátní kulturní institucí a to zvláště v posledních letech, kdy se stal ředitelem pan Dr. Leo Pavlát a kdy se realizovala celá řada našich společných akcí. Velice se těším na další setkání a přeji všem hodně zdraví, pohody a síly do dalších let.

Václav Hudeček, houslový virtuos

Konference evropských rabinů se ráda připojuje k oslavám desátého výročí Židovského muzea v Praze. Osobně si stále vybavuji ohromné škody způsobené záplavami před pár lety. Zanechalo ve mně hluboký dojem, jakým způsobem ředitel muzea pan Pavlát vedl složité záchranné práce a jeho mimořádný respekt. V průběhu oprav posvátných budov se v nich stále pohyboval s kípou na hlavě. Tento příklad pouze ilustruje celkový postoj, s jakým je Židovské muzeum v Praze rozvíjeno a jakým se o ně v průběhu posledních let pečuje.

Cllr Rabin A. M. Dunner
výkonný ředitel
Konference evropských rabinů

Židovské muzeum v Praze je mezinárodní kulturní poklad. Je to jedno z nejúchvatnějších míst v Evropě, které odráží kulturní bohatství židovského života v Čechách a na Moravě. I když působivě a výmluvně skládá hold obětem holocaustu, především ukazuje, jak Židé žili, ne pouze jak umírali. Neudivuje mě, že je to nejnavštěvovanější muzeum v České republice.

Deborah E. Lipstadt
(autorka knihy „Popírání holocaustu“, USA)

Vážený pane řediteli,
při příležitosti 10. výročí Židovského muzea pod správou židovské komunity bych Vám rád vyjádřil svůj obdiv nad úspěchy, které muzeum pod Vaším vedením dosáhlo. Těžko bych hledal dynamičtější ve vyvíjející kulturní instituci v České republice. S ohledem na oblast, která je mi blízká díky mé profesi, oceňuji zejména aktivity v oblasti péče o zachování sbírkových předmětů muzea, včetně knihovních fondů, které představují nezastupitelnou a nenahraditelnou součást našeho národního kulturního dědictví. Kvalita a vysoká odborná úroveň trvalých expozic, jednotlivých výstav, přednášek a dalších aktivit, vysvětluje, proč patří Vaše muzeum mezi nejvíce navštěvované kulturní instituce v zemi. Spolupráce s Vaším muzeem byla pro nás vždy přínosem a často i poučením.

PhDr. Jiří Polišenský
ředitel odboru ochrany knihovních fondů Národní knihovny ČR

Milý Leo,
při příležitosti blížícího se výročí 1. října gratulujeme Tobě a Tvým kolegům k velikým úspěchům Židovského muzea v Praze. Cenné dědictví a celý areál je výborně udržován a prezentován vždy s vidinou budoucnosti. Přejeme Vám hodně štěstí v novém desetiletí a věříme, že Amsterdam – Praha se stane evropským židovským vzorem.

Joel J. Cahen
ředitel
Židovské historické muzeum, Amsterdam

Když jsem v roce 1989, ještě před převratem, přijela po více než 40 letech odloučení poprvé z Izraele do Prahy, navštívila jsem také Židovské muzeum a bylo mi smutno: minulost mých předků byla v cizích, lhostejných rukou: Pinkasova synagoga s jmény mých rodičů a členů rodin Bondyů a Hermannů, vyhlazených nacisty, byla již léta uzavřena „z technických důvodů“. Chyběl jen nápis: židovství vstup zakázán.

Židovské muzeum za vedení dr. Pavláta vyšlo z temna do světla, ze zaprášených pojmů dnů nesvobody do 21. století po všech stránkách: výtvarné, vědecké, technické, administrativní. A miliony návštěvníků ze zahraničí to potvrzují. Kdykoliv potřebuji radu či pomoc při svých studiích o minulosti Židů Čech a Moravy, mám se kam obrátit a vím, že každý ze spolupracovníků muzea mi bude ve svém oboru oporou. Je to **mé** muzeum, dědictví mých předků, na které jsem hrdá, které nejen uchovává vzorně minulost, ale mluví k přítomnosti a staví most k budoucnosti.

Ruth Bondyová
(v Praze narozená izraelská novinářka, spisovatelka a překladatelka)

Vážený Dr. Pavláte,
s velikým potěšením jsem přijala zprávu, že Vaše muzeum bude slavit desáté výročí svého návratu židovské komunitě v Čechách a na Moravě. Za tu dobu se z Židovského muzea v Praze stalo pod Vaším nadšeným vedením jedno z největších, nejvýznamnějších a nejnavštěvovanějších židovských muzeí v Evropě. Jeho provoz byl vylepšen moderní technologií a jeho metody byly též dovedeny na úroveň doby. Bohaté, inovativní i pamětní výstavy se neustále těší zájmu veřejnosti. Ze všech nesporných úspěchů, k nimž patří i příkladně úložné prostory pro muzejní sbírky, bych však ráda vyzdvihla Vaše účinné, skvělé vypořádání se se závažnými následky krutých záplav, které Prahu postihly v srpnu 2002.

Zanet Battinová
ředitelka
Židovské muzeum v Řecku

Vážený Dr. Pavláte,
je tomu již 10 let, co jsem se zúčastnil slavnosti návratu bývalého Státního židovského muzea židovské obci v Čechách a na Moravě a následného zřízení počítačové laboratoře naší organizace World ORT ve Vzdělávacím a kulturním centru muzea. Muzeum i jeho Vzdělávací a kulturní centrum je neocenitelné v rozšiřování znalostí české veřejnosti, hlavně mladé generace, jak o judaismu a historii židovského národa tak o antisemitismu a holocaustu. Vaše muzeum je prostředníkem při ožívání povědomí o židovské přítomnosti v České republice. World ORT Vám přeje mnoho dalších úspěchů.

Dr. Gideon Meyer
náměstek generálního ředitele
World ORT

*Milý Dr. Pavláte,
ráda bych vyjádřila svůj obdiv k úspěchům Židovského muzea v Praze v posledním desetiletí od doby, kdy bylo navráceno české židovské obci. Myslím, že pod Vaším vedením tvoří Židovské muzeum v Praze symbiózu mezi židovskou a českou kulturou. Tento symbiotický vztah obohacuje obě kultury a dává Židovskému muzeu v Praze výjimečné místo mezi evropskými židovskými muzei.*

*Chava Pressburger
(izraelská malířka, členka Izraelské asociace malířů a sochařů)*

---

*Vážený dr. Leo Pavláte,
ráda využívám příležitosti vyjádřit Vám svůj obdiv a uznání za to, jak skutečněujete nelehkou a důležitou úlohu toho, kdo udržuje a opatruje cenné dědictví židovských obcí v Čechách a na Moravě. Za posledních deset let bylo vykonáno mnoho práce. Váš neocenitelně obětavý tým pracovníků muzea, s Vámi jako s jeho vedoucím, úspěšně překonal mnohé překážky, především však povodně v roce 2002. Židovské muzeum v Praze je dnes předním objektem zájmu a vykladní skříň židovského života a kultury.*

*Ruth Jacoby
Centrum židovského umění při Hebrejské univerzitě v Jeruzalémě*

---

*Vážený pane dr. Pavláte,
píšeme Vám nejen v souvislosti s 10. výročí vaší velmi důležité instituce, ale také zejména stran Vašeho znamenitého a vysoce odborného způsobu, jakým ji vedete. Organizace Američtí přátelé České republiky měla v posledních letech příležitost spolupracovat s Židovským muzeem v Praze v mnoha oblastech. Ty největší společné projekty byly podpůrné granty po povodních, ale samozřejmě nejen ty. Bylo nám potěšením s Vámi všemi jednat a za to Vám děkujeme. Pokračujte stejně dobře jako doposud!*

*Peter A. Rafaeli
ekonomický náměstek Amerických přátel České republiky a honorární konzul České republiky ve Philadelphii.*

---

*Vážený pane řediteli,
dovolte mi, abych Vám tímto srdečně poblahopřál k desetiletému výročí od navrácení dřívějšího Státního židovského muzea židovské komunitě v Čechách a na Moravě. Rád bych Vám vyjádřil mé uznání za veliký skok v kvalitě uchovávání a prezentování muzejních sbírek. Ona změna se projevila také na výborné spolupráci Židovského muzea s naší Společností křesťanů a Židů, kdy jsme mohli společně podporovat šíření znalostí o židovské kultuře, společně přispívat k odbourávání předsudků a antisemitismu.*

K mé gratulaci mi dovolte připojit ještě osobní poděkování. Ze své vlastní zkušenosti vím, že pokud má nějaká organizace dlouhodobě fungovat, pak neaktivnější musí být její předseda nebo ředitel. Jsem si jist, že bez Vašeho sofistikovaného přístupu i bez vašeho osobního nasazení a charismatu by Židovské muzeum po deseti letech své „nové“ existence nebylo tam, kde nyní je.

Mgr. Robert Řehák, předseda Společnosti křesťanů a Židů

---

*Vážený pane řediteli,
dovolte nám, abychom se vyjádřili k činnosti Židovského muzea v Praze v uplynulých 10 letech. Vaše instituce vykonává jedinečnou a velmi záslužnou práci na poli zachování židovské kultury v České republice. Odborný kolektiv, který řídíte, nám mnohokrát pomohl vyřešit i složité souvislosti v problémech judaistiky. Také v prezentaci historie židovské kultury u nás vykonáváte nezastupitelnou práci, která je Vaší osobní zásluhou.*

*Za Židovskou obec Olomouc
ing. Miloš Dobrý Edita Šťastná
tajemník předsedkyně*

---

*Vážený pane řediteli,
sleduji velký záběr práce Židovského muzea v Praze a domnívám se s řadou svých kolegů, že je svým významem ojedinělý. Činnost Muzea v oblasti historie, tradic – to vše podpořeno výzkumem – má neobyčejný společenský a nebojím se říci i politický dosah. Mnozí účastníci vaší činnosti se poprvé dozvídají o ideách, tradicích a událostech, spojených s historií i současností židovské komunity na našem území. Tuto činnost podle mého názoru nemůže nahradit ve svém rozsahu a dopadu žádná jiná instituce. Všímám si i důležitých změn, které v Muzeu ve prospěch zlepšení jeho práce proběhly. Vám osobně blahopřeji k tomu, že tak úspěšně tuto instituci vedete a reprezentujete.*

*Mgr. Zdeňka Jařabová
Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci*

Židovskému muzeu se podařil zázrak, když připomíná židovské dějiny Prahy, a současně jim dává život. Získalo světovou proslulost jako jedna z prvořadých kulturních institucí v oblasti. Není tomu však dlouho, co drahocenné bohatství bylo v troskách. Tato příkladná a významná instituce se během pouhých deseti let proměnila díky vizi a vedení svého ředitele, dr. Leo Pavláta. Kvůli zvláštní, průkopnické roli pražského Židovského muzea mezi podobnými institucemi v oblasti může být dr. Pavlát považován za vyslance, který zastupuje četné malé východoevropské židovské obce.

*Bonnie Burnham
ředitelka World Monument Fund, USA*

Milý Leo!

Navrácení Židovského muzea do rukou potomků svých zakladatelů před deseti lety ukázalo, že se nová demokratická Česká republika rozhodla dbát principů práva a spravedlnosti. Tato událost však též odráží důvěru ve schopnost českých židovských organizací přijmout onu velkou výzvu, kterou reorganizace, obnovení a oživení tohoto historického muzea nesporně je.

Tato důvěra, musím dodat, byla za dobu uplynulých deseti let nespočetněkrát naplněna a potvrzena úspěchy muzea a jeho zaměstnanců pod Tým vedením. Těch úspěchů je tolik a jsou takového dosahu, že je raději nebudu vypočítávat, abych některý nepřehlédl.

Přesto mi dovoľ, abych zmínil alespoň ty projekty, na kterých se JOINT přímo podílel: vybudování nyní vzkvétajícího Vzdělávacího a kulturního centra Židovského muzea v Praze; podíl na invenčním vzdělávání v oblasti holocaustu prostřednictvím projektu „Zmizelí sousedé“. A konečně podpora vašemu takřka hrdinskému úsilí chránit muzeum a jeho bohatství před a po katastrofických povodních v srpnu roku 2002.

Jakou radostí je pro všechny přátele českého židovství – a taktéž přátele České republiky – vidět toto muzeum vzkvétat, sílit a zaujímat místo mezi předními muzei na „starém kontinentě“.

Yechiel Bar-Chaim,
oblastní ředitel The American Joint Distribution Committee pro Českou republiku

Vážený pane Pavláte,
od doby, kdy bylo Státní židovské muzeum vráceno židovské komunitě, muzeum prošlo značnou proměnou. A každý aspekt Vaší práce – výstavy, restaurování a udržování sbírkových předmětů, vzdělávací činnost, kurátorské aktivity, rozšiřování sbírek a expozic – dosáhl pod Vaším vedením úrovně srovnatelné s těmi nejlepšími muzei kulturního okruhu západního světa. Vaše plné nasazení, odvaha a kreativita jsou to, co učinilo muzeum tím, čím dnes je. Ať Vaše muzeum vzkvétá i v následujících letech.

Dr. Jerry Hochbaum
výkonný ředitel
Memorial Foundation for Jewish Culture

Praha patří k nejnámějším evropským městům a nesčíslněkrát jsem slyšel chválit její starobylost a krásu. Málokdo si uvědomuje, že k nejnavštěvovanějším památkám patří i historické synagogy, Starý židovský hřbitov a další památky, o něž pečuje Židovské muzeum v Praze. Vynikající a navýsost samostatná práce muzea stejně jako jeho unikátní sbírky tedy neslouží jen tradici a připomenutí kultury kdysi početné židovské menšiny, ale i proslulosti Prahy jakožto ojedinelého kulturního centra střední Evropy. Muzeu rád přeji, aby nadále pokračovalo ve své skvělé a záslužné práci.

Ivan Klíma, spisovatel

Vážený doktore Pavláte,

je mi ctí oslovit Vás při příležitosti 10. výročí navrácení Státního židovského muzea židovské komunitě v Čechách a na Moravě. Taková významná událost velice zvýrazňuje působení a věhlas muzea pod Vaším nanejvýš vynikajícím a kompetentním vedením, a to jak zde v České republice tak ve světě. Neocenitelný pracovní tým, který jste tak skvěle sestavil, mi je profesionálně i osobně neustále důkazem skvělé kvality muzejní práce. Bylo pro mě potěšením pracovat s Vámi a dr. Milošem Pojarem, ředitelem Vzdělávacího a kulturního centra, na dvou společných česko-židovsko-argentinských projektech v Praze a Buenos Aires. Přeji Vám stálý úspěch nejen v příštích deseti, ale celé stovce let.

Juan Eduardo Fleming
Argentinský velvyslanec v České republice

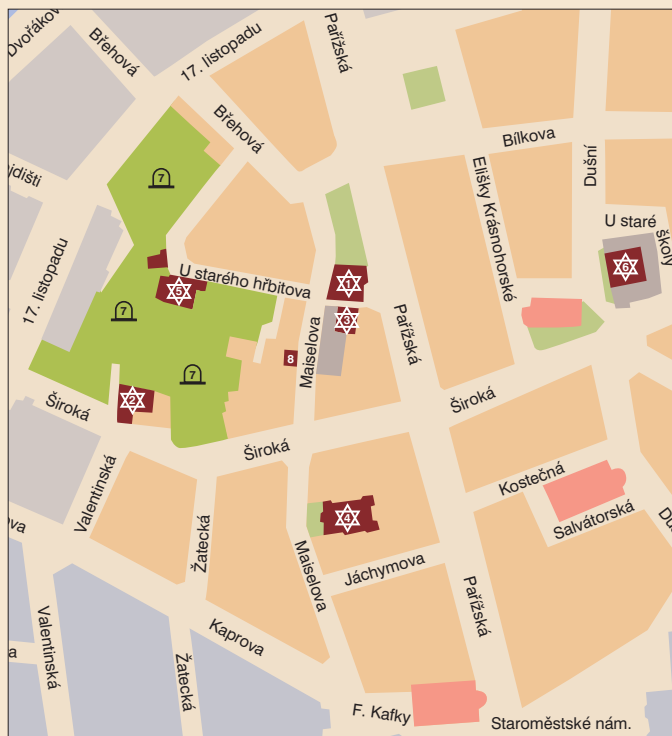
Milý Leo,

s velkým zájmem sleduji aktivity Vaší instituce, a to od roku 1995, kdy se dveře muzea otevřely účastníkům mezinárodní konference Planning for the Future of European Jewry. Při všech návštěvách a jednáních s Vaší institucí jsem byla vždy ohromena širokou škálou aktivit muzea, úrovní práce restaurátorů a profesionalitou Vašich zaměstnanců. Právě díky Tvému osobnímu úsilí stejně jako úsilí Tvých kolegů se Židovské muzeum v Praze řadí mezi ta nejlepší židovská muzea v Evropě. Zvláště vděčná jsem za Vaši spolupráci s Evropskou asociací židovského umění při podpoře soudobého výtvarného umění.

Lena Stanley-Clamp
ředitelka
European Association for Jewish Culture

Židovské muzeum v Praze je špičkovým muzejním pracovištěm, které se významnou měrou podílí na záchraně židovských památek z Čech a Moravy, významně přispělo k rekonstrukci historických židovských objektů, které užívá ke své činnosti. Především však významným způsobem přispívá k vytváření dobrého jména české židovské komunity. Při příležitosti 10. výročí znovu nezávislé existence muzea bych chtěl upřímně poděkovat všem jeho pracovníkům, a především jeho řediteli dr. Leo Pavlátovi. Vynikající výsledky, kterých dosahují, jsou totiž umožněny obětavou prací, kterou nechápu jen jako pouhé zaměstnání, ale jako poslání.

PhDr. Jan Munk
předseda
Federace židovských obcí v České republice

1. Staronová synagoga (není součástí Židovského muzea v Praze)
2. Pinkasova synagoga
3. Vysoká synagoga
4. Maiselova synagoga
5. Klausová synagoga
6. Španělská synagoga
7. Starý židovský hřbitov
8. Vzdělávací a kulturní centrum

Židovské muzeum v Praze

U Staré školy 1, 110 00 Praha 1

Tel.: 221 711 511

Fax: 224 819 458

E-mail: office@jewishmuseum.cz

<http://www.jewishmuseum.cz>

Rezervační centrum Židovského muzea v Praze

U Starého hřbitova 3a, 110 00 Praha 1

Tel : 222 317 191, fax: 222 317 181

E-mail: rezervacni.centrum@jewishmuseum.cz

Expozice jsou otevřeny denně kromě soboty a židovských svátků
listopad–březen 9.00–16.30 hod., duben–říjen 9.00–18.00 hod.

Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea v Praze

Maiselova 15, 110 00 Praha 1

Tel.: +420 222 325 172, fax: +420 222 371 856

E-mail: education@jewishmuseum.cz

<http://www.jewishmuseum.cz>

Deset let

Židovské muzeum v Praze 1994–2004

Text: Židovské muzeum v Praze

Fotografie: Dana Cabanová, Petr Kliment, Jiří Tatranský

a fotoarchiv Židovského muzea v Praze

Kresby: Hana Pavlátová

Grafická úprava: Vladimír Vašek

Tisk: Label spol. s r.o., Kutná Hora

Náklad: 1000 ks

Vydalo Židovské muzeum v Praze

© Židovské muzeum v Praze, 2004

© Photos: Dana Cabanová, Petr Kliment

ISBN 80-85608-90-1